

४६२ ज्या वारदानांत माल आहे अगर माल आहे असे वाटते असे वेद केलेले वारदान आपल्या दिमतीस असून ते लबाडीने उघडणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही सेशनकोर्तास किंवा एका प्रकारची कैद तीन वर्षे पर्यंत, किंवा दंड किंवा कैद व दंड.
बाब १८ बी.-दस्तऐवज आणि व्यापाराच्या अगर मालावरच्या निशाण्या ह्यांच्या संबंधाचे अपराध.				
४६५ जनाऊ लेख करणें.	वारंताबाबून नये.	वारंत.	अलत्यार आहे.	दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद तीन वर्षे पर्यंत किंवा दंड किंवा कैद व दंड.
४६६ न्यायाच्याकोर्ताचा एखादा कागद किंवा सरकारी नोंद करणें ठेविलेले ज- न्माचे वगैरे राजस्तर बनाऊ करणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	अलत्यार नाही.	दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात वर्षे पर्यंत, व दंड.
४६७ एखादा किमतीचा दस्तऐवज, किंवा मृगुलेख, किंवा किमतीचा दस्त- ऐवज करावयाविषयी अगर दुस- ऱ्याच्या नांवें करून दावयाविषयी अगर काहीं पैसा ध्यावयाविषयी व- गैरे अलत्यार पत्र बनाऊ करणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	जन्मपर्यंत काळेपाण्यावर पा- ठविण्याची शिक्षा, किंवा दोहों प्रकारपैकी कोणत्या- ही एका प्रकारची कैद दहा वर्षे पर्यंत, व दंड.

वार १८ वी.-दस्तऐवज आणि व्यापाराच्या अगर मालावरच्या निशाण्या ह्यांच्या संबंधाचे अपराध. (पुढे चालू)

१ कलम.	३	४	५	६	७
	पोलिसास वारंतावांचून धरण्याचा आखत्यार आहे की नाही.	प्रथम कोणतें क- रावें, वारंत किंवा समन्स.	जामीन घेण्याचा अ- खत्यार आहे की नाही.	हिंदुस्थानच्या अपराधांस शिक्षा करणाविषयी कायदा सादरा अन्वये शिक्षा.	कोणत्या कोठांस चौक- शी करण्याचा अधिकार आहे.
तो किमतीचा दस्तऐवज इंडिया सर- कारची प्राप्तिपत्री नोट असली तर, कारावांचून धरण्याचा आखत्यार आहे.	वारंतावांचून धरण्या- चा आखत्यार आहे.	वारंत.	अखत्यार नाही.	जन्मपर्यंत काळोपाण्यावर पा- ठविण्याची शिक्षा, किंवा दोहों प्रकारपैकी कोणत्या- ही एका प्रकारची कैद दहा वर्षे पर्यंत व दंड.	सेशन कोर्तास.
४६८ ठागाबाजी करावयाकरिता वनाज लेख वारंतावांचून घे- ऊन करणे.	वारंतावांचून घे- ऊन करणे.	वार प्रमाणे.	वार प्रमाणे.	दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात वर्षे पर्यंत व दंड.	वार प्रमाणे.
४६९ आपण जो दस्तऐवज वनाज करणार त्याने कोणा मनुष्याच्या आब्रूची नुकसानी व्हावी याकरिता, किंवा तशा कामाच्या तो बहुत करून उपयोगी पडेल हे माहीत असून वनाज लेख करणे.	वार प्रमाणे.	वार प्रमाणे.	अखत्यार आहे.	दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद तीन वर्षे पर्यंत व दंड.	वार प्रमाणे.

४७१ जो दस्तऐवज बनाऊ केलेला आहे असे माहीत आहे तो खरा म्हणून त्याचा उपयोग करणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	बनाऊ लेख केल्याबद्दल जी शिक्षा ती.	वर प्रमाणे.
तो बनाऊ केलेला दस्तऐवज इंडिया वारंतावांचून धरण्या सरकारची प्रामिसरी नोट असली तर.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	अवतार नाही.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.
४७२ हिंदुस्थानच्या अपराध्यास शिक्षा करण्याविषयी कायदा द्यातील कलम ४६७ ह्यात ज्या बनाऊ लेखाबद्दल शिक्षा सांगितली आहे तसा एखादा बनाऊ लेख करण्याच्या इराद्याने नकली मोहर अगर पत्रा बगैरे करणे अगर त्याप्रमाणे नकली करणे किंवा तशी एखादी मोहर अगर पत्रा बगैरे नकली आहे असे माहीत असून वर लिहिलेल्या इराद्याने जवळ ठेवणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	जन्मपर्यंत काळेपाण्यावर पाठविण्याची शिक्षा किंवा दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात वर्षे पर्यंत व दंड.	वर प्रमाणे.

बाब १८ वी. - दस्तऐवज आणि व्यापाराच्या अगर मालाच्या निशाण्या ह्यांच्या संबंधाचे अपराध. (पुढे चालू)

१ कलम.	२ अपराध.	३ पोलिसास वारंतावाचून धरण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	४ प्रथम कोणते क- रावे, वारंत किंवा समन्स.	५ जामीन देण्याचा अख- त्यार आहे की नाही.	६ हिंदुस्थानच्या अपराधांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा ह्याच्या अन्वये शिक्षा.	७ कोणत्या कोर्तास चौक- शी करण्याचा अधिकार आहे.
४७३	हिंदुस्थानच्या अपराधांस शिक्षा करण्या- विषयी कायदा ह्यातील कलम ४६७ खेरीज करून दुसऱ्या कोणत्याही क- लमांत ज्या बनावट लेखाबद्दल शिक्षा सांगितली आहे तसा एखादा बनावट लेख करण्याच्या इराद्याने एखादी मो- ठार अगर पत्रा वगैरे करणे अगर त्या- प्रमाणे नकली करणे किंवा एखादी मोठार अगर पत्रा वगैरे नकली आहे असे माहीत असून वर लिहिलेल्या इरा- द्याने जवळ ठेवणे.	वारंतावाचून नये.	वारंत.	अखत्यार नाही.	दोहो प्रकारची शिक्षा एका प्रकारची कैद सात वर्षे पर्यंत व दंड.	
४७४	अमुक दस्तऐवज बनावट केलेला आहे असे माहीत असून खरा म्हणून त्याचा उपयोग करण्याच्या इरा- द्याने तो जवळ ठेवणे.		वार प्रमाणे.	वार प्रमाणे.	वार प्रमाणे.	वार प्रमाणे.

तो दस्तऐवज किमतीचा दस्तऐवज किंवा मृत्युलेख असला तर.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	जन्मपर्यंत काळोपाण्यावर पाठविण्याची शिक्का किंवा वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.
४७५ हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा ह्यांतील कलम ४६७ ह्यांत सांगितलेले दस्तऐवज खरे आहेत हे दाखविण्याकरिता ज्या युक्तीची अगर निशाणीची व हिवाट आहे त्या युक्तीप्रमाणे अगर निशाणी प्रमाणे नकली युक्ती अगर निशाणी करणे किंवा ज्या पदार्थावर तशी नकली युक्ती अगर निशाणी आहे तो जवळ ठेवणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	देहो प्रकारपिकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात वर्षे पर्यंत व दंड.	वर प्रमाणे.
४७६ हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा ह्यांतील कलम ४६७ ह्यांत सांगितलेल्या दस्तऐवजांवरून निराक्या प्रकारचे दस्तऐवज खरे आहेत हे दाखविण्याकरिता ज्या युक्तीची अगर निशाणीची व हिवाट आहे त्या युक्तीप्रमाणे अगर निशाणीप्रमाणे नकली	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.		

बाब १८ वी.—दस्तेवज आणि व्यापाराच्या अगर मालावरच्या निशाण्या ह्यांच्या संबंधाचे अपराध. (पुढे चालू)

१ कलम	२ अपराध.	३ पोलिसास वारंतावांचून धरण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	४ प्रायः प्रथम कोणते क-रावे. वारंत् किंवा समन्स.	५ जामीन घेण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	६ हिंदुस्थानच्या अपराधांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा ह्याच्या अन्वये शिक्षा.	७ कोणत्या कोर्तास चौकशी करण्याचा अधिकार आहे.
४७७	युक्ती अगर निशाणी करणे, किंवा ज्या पदार्थावर तशी नकली युक्ती अगर निशाणी आहे तो जवळ ठेवणे. अगर मुसुलेल वगैरे कपटाने नाहींसा करणे अगर विघडविणे, किंवा नाहींसा करण्याचा अगर विघडविण्याचा प्रयत्न करणे किंवा छपविणे.	वारंतावांचून धरूं नये.	वारंत.	अखत्यार नाहीं.	जन्मपर्यंत काळेपाण्यावर पा-ठविण्याची शिक्षा, किंवा दो-हों प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात वर्षे पर्यंत व दंड.	जन्मपर्यंत काळेपाण्यावर पा-ठविण्याची शिक्षा, किंवा दो-हों प्रकारांपैकी कोणत्याही जिब्याच्या मानिस्त्रे-एका प्रकारची कैद एक तास किंवा पहिल्या वर्गातील ताब्यांत-कैद व दंड.

(००)

व्यापाराच्या निशाण्या व मालावरच्या निशाण्या ह्यांविषयी.

४८२	कोणा मनुष्यास फसविण्याच्या त्याचे नुकसान करण्याच्या ह्यांच्याने व्यापाराची अगर मालावरची खो-टो निशाणी करणे.	अखत्यार आहे.	वारंत.	दोहों प्रकारांपैकी कोणत्याही जिब्याच्या मानिस्त्रे-एका प्रकारची कैद एक तास किंवा पहिल्या वर्गातील ताब्यांत-कैद व दंड.
-----	--	--------------	--------	---

४८३ कोणीं मनुष्य व्यापाराची अगर मालावर- ची जी निशाणी करित असतो तो प्रमा- णें नकली निशाणी नुकसानी अगर खराबी करण्याच्या इराद्यानें करणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	दोहों प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद दोन वर्षे पर्यंत, किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	वर प्रमाणें.
४८४ सरकारी नौकर मालावरची जी निशाणी करित असतो तिच्याप्रमाणें किंवा अमुक माल अगत्याच्या कारखान्या- त झाला, किंवा तो अमुक प्रकारचा आहे वगैरे दाखविल्याकरितां जी निशाणी तो करित असतो तिच्या- प्रमाणें, नकली निशाणी करणें.	वर प्रमाणें.	समन्स.	वर प्रमाणें.	दोहों प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद तीन वर्षे पर्यंत व दंड.	सेशन कोर्टास अगर जिल्ह्याचे माजिस्ट्रे- तास.
४८५ मालावरची अगर व्यापाराची सर्वज- निक अगर खासगी निशाणी प्र- माणें नकली निशाणी करावयाक- रितां एखादा शिक्षा अगर पत्रा अगर दुसरे एखादे साधन कप- टानें करणें अगर तें जवळ ठेवणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	दोहों प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद तीन वर्षे पर्यंत, किंवा दंड, किं- वा कैद व दंड.	वर प्रमाणें.
४८६ मालावरची अगर व्यापाराची नकली निशाणी ज्यावर आहे असा माल समजून उमजून विकणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	दोहों प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद एक वर्ष पर्यंत, किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	जिल्ह्याच्या माजिस्ट्रे- तास अगर पाहिल्या वर्गातील ताब्यात- ल्या माजिस्ट्रेतास.

व्यापाराच्या निशाण्या व मालावरच्या निशाण्या खांबिषयी. (पुढे चालू)

१ कलम.	२ अपराध.	३ पोलिसास वारंतावांचून धरण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	४ प्रायः प्रथम कोणते क. रति, वारंता किंवा समन्स.	५ जामीन घेण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	६ हिंदुधर्माच्या अपराधांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा व्हाच्या अन्वये शिक्षा.	७ कोणत्या कोर्तास नैक-शी करण्याचा अधिकार आहे.
४८७	अमुक वेष्टनांत अगर वारदानांत निक्षेप नाहीत ते त्यांत आहेत वगैरे कोणास वाटावे ह्या इश्याने त्या वेष्टनावर अगर वारदानावर रूपटाने खोटी निशाणी करणे.	जे वारंतावांचून धरूं नये.	समन्स.	अखत्यार आहे.	देहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद तीन वर्षे पर्यंत किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	सेशन कोर्तास अगर जिल्ह्याच्या माजिस्त्रे तास, किंवा पहिल्या वर्गातील ताब्यांतल्या माजिस्त्रे तास. वर प्रमाणे.
४८८	तशा खोटा निशाणीचा उपयोग करणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	देहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद १ वर्ष पर्यंत, किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	जिल्ह्याच्या माजिस्त्रे तास अगर पहिल्या वर्गातील ताब्यांतल्या माजिस्त्रे तास.
४८९	नुकसान करावयाच्या इश्याने मालावरची निशाणी काढणे, अगर नाहींशी करणे, अगर विघडविणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	देहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद १ वर्ष पर्यंत, किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	जिल्ह्याच्या माजिस्त्रे तास.

बाब १९ वी.—नौकरी करण्याचे करार अन्यायात मोडणे खांबिषयी.

४९०	कोणी मनुष्य सफर अगर मार्गक्रमण वारंतावांचून धरूं करीत असता त्याची जातीने चा-	समन्स.	अखत्यार आहे.	देहों प्रकारपैकी कोणत्याही जिल्ह्याच्या माजिस्त्रे एका प्रकारची कैद एक तास, अगर पहि-
-----	--	--------	--------------	--

<p>करी करण्याचा, किंवा काही माल अगर कोणी मनुष्य पोहोचविण्याचा अगर त्याचे रक्षण करण्याचा करार केल्यामुळे तसें करणें भाग असून तसें करण्याचें आपखुशीनें वर्जिणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>माहिना पर्यंत, किंवा शंभर रुपये पर्यंत दंड, किंवा कैद व दंड.</p>	<p>व्या वर्गातील ता- ब्ब्यातल्या माजिल्ले- तास.</p>
<p>४९१ वयांनं लहान असल्यामुळे, किंवा वेडा असल्यामुळे, किंवा रोग असल्यामुळे, जो मनुष्य परार्थीन आहे त्याची चाकरी करण्याचा अगर त्याच्या गर्जो पुरविण्याचा करार केल्यामुळे तें करणें भाग असून तें करण्याचें आपखुशीनें वर्जिणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>देहों प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद तीन महिने पर्यंत, किंवा २०० रुपये पर्यंत दंड, किंवा कैद व दंड.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>
<p>४९२ दूरच्या स्थळीं अमुक मुदतीपर्यंत जा- तीनें चाकरी करण्याचा करार के- ल्यामुळे तसें करणें भाग असून व त्या करारावरून त्या स्थळीं य- जमानांनं खर्च करून नौकरास पोहोचविलें असून अगर पोहोचवा- वयाचें असून तेथें ती नौकरी आपखुशीनें सोडून जाणें किंवा ती करण्याविषयीं नाकबूल होणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>	<p>देहों प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारचा कैद एक महिना पर्यंत, किंवा त्या ख- र्चाच्या दुपटी पर्यंत दंड, किंवा कैद व दंड.</p>	<p>वर प्रमाणें.</p>

बाब २० ची.—विवाहसंबंधी अपराध.

१ कलम.	२ अपराध.	३ पोलिस्सस वारंताचीचून भरण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	४ प्रायः प्रथम कोणते क. रॉव. वारंते किंवा समन्स.	५ जामीन घेण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	६ हिंदुस्थानच्या अपराधोस शिक्षा करणाऱ्याविषयी कायदा ह्याच्या अन्वये शिक्षा.	७ कोणत्या कोर्तास चौकशी करणे आहे.
४९३	कोणा पुरुषाबरोबर ज्या स्त्रीचा विवाह कायदाने झाला नाही त्या पुरुषाबरोबर आपला विवाह कायदाने झाला असे त्या स्त्रीला वाटून त्या समजुतीने त्या पुरुषाबरोबर स्त्रीच्या नात्याने ती राहो असे कपट तो पुरुष करील तर.	वारंताचीचून धरू नये.	वारंत.	अखत्यार नाही.	देहो प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद दहा वर्षे पर्यंत, व दंड.	कोणत्याही सेशन कोर्तास.
४९४	नवरा अगर बायको निवत असता पुनः लग्न करणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	अखत्यार आहे.	देहो प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात वर्षे पर्यंत, व दंड.	वर प्रमाणे.
४९५	ज्या मनुष्याशी दुसरा विवाह करावयाचा त्यापासून पूर्वी विवाह झाला हो गोष्ट लपवून तो अपराध करणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	अखत्यार नाही.	देहो प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद दहा वर्षे पर्यंत व दंड.	वर प्रमाणे.
४९६	विवाहित होण्याची जी क्रिया आहे त्या क्रियेने आपला विवाह कायदाने	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	देहो प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात	वर प्रमाणे.

प्रमाणें होत नाही हे माहित असून कपटाने ती क्रिया करून विवाहित होण्याचे ढोंग करणे.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	अखत्यार आहे.	वर्षेपर्यंत व दंड.
४९७ जारकर्म.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद पाच वर्षे पर्यंत किंवा दंड, किंवा कैद व दंड.
४९८ जिल्हा नवरा आहे अशा बायकोस अन्यायाच्या इरादाने फुसलवून नेणे अगर नेणे अगर अटकावून ठेवणे.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	दोहों प्रकारपैकी कोणत्याही निलह्याच्या मानित्वे एका प्रकारची कैद दोन वर्षेपर्यंत, किंवा दंड, किंवा कैद व दंड.

बाब २१ वी.—आडू घेणे ह्याविषयी.

५०० आडू घेणे.	वारंतावाचून घेणे.	वारंत.	अखत्यार आहे.	नुसती कैद दोन वर्षे पर्यंत सेशन कोर्टास अगर किंवा दंड किंवा कैद व निलह्याच्या मानित्वेस.
५०१ ज्या गोष्टीने आडू जावयाची हे माहित आहे ती गोष्ट छापणे अगर कोरणे.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.
५०२ ज्या छापलेल्या अगर कोरलेल्या पदार्थात आडू घेणारी गोष्ट आहे हे माहित आहे तो पदार्थ विकणे.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.	वर प्रमाणें.

बाब २२ वी.—अन्यायाची धमकी, अपमान व चास ह्यांविषयी.

१. कलम.	२. अपराध.	३. पोलीस वारताची वून धरण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	४. प्रथम कोणते क-रावे. वारं किवा समसं.	५. जामीन घेण्याचा अख-त्यार आहे की, नाही.	६. हिंदुस्थानच्या अपराधास शिक्षा करण्याविषयी कायदा ह्याच्या अन्वये शिक्षा.	७. कोणत्या कोतस चौक-शी करण्याचा भाषे-कार आहे.
५०४	लोकांचा स्वस्यपणा कोणी मोडावा ह्या वारंताची वून घेणे. इराद्याने त्याचा अपमान करणे.	वारंताची वून घेणे. नये.	वारं.	अखत्यार आहे.	दोही प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद देत वर्यपर्यंत किवा दंड किवा कैद व दंड.	कोणत्याही माजिस्त्रे तास.
५०५	कोणी दंगा करावा अगर लोकांचा स्वस्यपणा मोडावा ह्या इराद्याने खोटा मजकूर अगर खोट्या आवाया वगैरे सांगणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	अखत्यार नाही.	वर प्रमाणे.	जिल्ह्याच्या माजिस्त्रे खेतास.
५०६	अन्यायाची धमकी देणे.....	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	अखत्यार आहे.	वर प्रमाणे.	जिल्ह्याच्या माजिस्त्रे तास किवा पहिल्या वर्गातील ताब्यांत ह्या माजिस्त्रे तास.
	ती धमकी जीव घेण्याची अगर मोठी दुखापत करण्याची वगैरे असली.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	दोही प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद सात	जिल्ह्याच्या माजिस्त्रे

तर.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर्षे पर्यंत, किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	स्वेतास.
५०७ बिन नवाचें पत्र पाठवून अगर ठिकाण लपविण्याची तजवीज ठेवून अन्यायाची धमकी देणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	ह्या अपराधाबद्दल कलम ५०६ ह्यांत जी शिक्षा सांगितली आहे ती होऊन देहो प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद २ वर्षे पर्यंत.	वर प्रमाणे.
५०८ आपणावर ईश्वराचा क्रोध कोणी आणील असे कोणास भासविल्यामुळे त्याने केलेले कृत्य.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	देहो प्रकारांपैकी कोणत्याही एका प्रकारची कैद एक वर्ष पर्यंत, किंवा दंड, किंवा कैद व दंड.	जिल्ह्याच्या मानिले तास.
५०९ कोणा स्त्रीच्या लग्नास धक्का बसविण्याच्या इराद्याने कांहीं शब्द उच्चारणे अगर अंगविक्षेप करणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	नुसती कैद एक वर्ष पर्यंत किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	वर प्रमाणे.
५१० ज्या ठिकाणी लोक येतात जातात अशा ठिकाणी वगैरे भ्रमल चटला असतां जाऊन कोणाला त्रास देणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	नुसती कैद चोवीस तास प-कोणत्याही मानिले र्थत किंवा दहा रुपये पर्यंत किंवा कैद व दंड.	स्वेतास.

वाच २३ बी.—अपराध करण्याचे प्रयत्न हांविषयी.

१ कलम.	२ अपराध.	३ पोलिसास वारंतावाचून धरण्याचा अखत्यार आहे की नाही.	४ प्रायः प्रथम कोणते क- रातें. वारंत किंवा समनस.	५ जामीन घेण्याचा अ- खत्यार आहे की नाही.	६ हिदुशानच्या अपराधास शिक्षा करण्याविषयी कायदा याच्या अन्वये शिक्षा.	७ कोणत्या कोर्तास चौक- शी करण्याचा अधि- कार आहे.
५११	अपराधास कायद्यांत काळेपाण्यावर त्या पाठाविण्याची किंवा कैदेची शिक्षा सांगितली आहे तसे अपराध करण्याचा प्रयत्न करणें आणि तो प्रयत्न करिताना तो अपराध घडोवया करितां कांहीं कृत्य करणें.	वारंतावाचून धरण्याचा अखत्यार पोलिसास असेल अगर नसेल त्या प्रमाणें.	अपराधाबद्दल त्या प्रायः समनस किंवा वारंत जें होत असेल त्या प्रमाणें.	जो अपराध करण्याचा इरादा होता त्याबद्दल घेण्याचा अखत्यार असेल अगर नसेल त्या प्रमाणें.	त्या अपराधाबद्दल काळेपाण्यावर पाठाविण्याची जी सर्वांहून अधिक मुदत असेल किंवा त्या अपराधाबद्दल ज्या प्रका- रची कैद सांगितली असेल त्या प्रकारच्या कैदेची जी सर्वांहून अधिक मुदत असेल त्या मुदतीचे अर्धे मुदतीपर्यंत काळे पाण्यावर पाठाविण्याची किंवा कैदेची शिक्षा, किंवा दंड किंवा कैद व दंड.	जो अपराध करण्याचा प्रयत्न केला त्या अपराधाची चौकशी करण्याचा अधिकार ज्या कोर्तास असेल त्याला.

दुसरे कायदे तोडून केलेले अपराध.

अपराधास मरणाची किंवा काळेपाण्या-वारंतावाचून धरण्या-	वारंत.	अखत्यार नाही.	सेशन कोर्तास.
---	--------	---------------	---------------

स पाठविण्याची अथवा सात वर्षे पर्यंत किंवा त्याहून अधिक मुदतीची कैदेची शिक्षा सांगितली असली तर.	चा अखत्यार आहे.				
अपराधास तीन वर्षांहून अधिक मुदतीची आणि सात वर्षांहून कमी मुदतीची कैदेची शिक्षा सांगितली असली तर.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	सेशन कोर्तास अगर जिल्ह्याच्या माजिस्त्रेतास.
अपराधास तीन वर्षांहून कमी मुदती-वारंतावांचून धरून कैदेची शिक्षा सांगितली असली तर.	वर प्रमाणे.	समन्स.	अखत्यार आहे.	वर प्रमाणे.	जिल्ह्याच्या माजिस्त्रेतास किंवा पहिल्या वर्गातील ताब्यांतल्या माजिस्त्रेतास. कोणत्याही माजिस्त्रेतास.
अपराधास नुसता दंड किंवा एका वर्षांहून कमी मुदतीची कैदेची शिक्षा सांगितली असली तर.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	वर प्रमाणे.	

A. APPENDIX.

सन १८६१ चे २५ वे आक्ताअन्वये नमुने.

१

६१ वे कलमान्वये दंड वसूल करण्यासाठी वारंत करावयाचे
त्याचा नमुना.

६

माझे माऊल आज्ञासमर्थ निम्नप्रमाणे आहे

आम्हास आज्ञा आहे

यास

मी कड चा या समक्ष अ ब चा

याजवर सन १८ चे चे तारिखेस

गुन्हाची शाबिती होऊन त्याणे (अकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड द्यावा म्हणून ठराव झाला आहे ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यात येत आहे जे जिस्मांत सदरू अ. ब. याचा जंगम माल सांपडेल. तो तुम्ही जप्त करून विकून सदरू दंडाची रकम वसूल करावी व तुम्ही याप्रमाणे केल्याविषयी किंवा हे वारंत बजावण्याचे कामांत जे कांहीं केले असेल त्याविषयी आज तारिखेपासून दिवसांत लिहून पाठवावे.

८

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

२

६२ वे कलमान्वये माजिखेताने लेखी हुकूम करावयाचा
त्याचा नमुना.

अ. ब. राहाणार शहर (किंवा कसबा किंवा मौजे) ठिकाण
(रस्ता किंवा राहाण्याचे ठिकाणाचे वर्णन) यास,

तुम्ही (कृत्य करणार असेल ते लिहावे) करणार आहां यास्तव किंवा (मालाचा प्रकार लिहावा) माल तुमचे ताब्यांत आहे (किंवा बहिवाटीत आहे) आणि तुम्ही ते

कृत्य केलें तर (किंवा त्या मालाचें अमुक अमुक केलें तर) लोकांस (किंवा—
येथील क. ड. यास आणि इ. फ. यास) हरकत होण्यासारखी आहे (किंवा त्रास
किंवा नुकसान होण्यासारखें आहे अथवा हरकत किंवा त्रास किंवा नुकसान होण्याचें
भय आहे) किंवा मनुष्याचे निवास धोका होण्यासारखा आहे (किंवा अमक्याचे आ-
रोग्यास किंवा सुरक्षितपणास धोका होण्यासारखा आहे) किंवा गर्दी (किंवा मारामारी)
होण्यासारखी आहे यास्तव तुम्हास फर्माविण्यांत येतें जे (येथें सदहू काम पुनः लिहावें)
तुम्ही करूं नका किंवा (सदहू मालाची अ. ब. याणें काय व्यवस्था करावी तें येथें
लिहावें.)

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे—सन १८

३

मानिखेतानें ६३ वे कलमान्वयें मनार्चा हुकूम कराव-
याचा त्याचा नमुना.

अ. ब. राहाणार शहर (किंवा कसवे किंवा मीजे) — ठिकाण
(रस्ता किंवा राहण्याचे ठिकाणाचें वर्णन) यास.

तुम्ही (अमुक तारिखे) स (अमुक अमुक) करून लोकांस पीडा केलीत यास्तव
तुम्हास ताकीद देण्यांत येते जे लोकांस पीडा करणारे कृत्य तुम्ही पुनः करूं नये
(किंवा पुढें चालवूं नये.)

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे—सन १८

४

ज्या अपराधाविषयीं मुचलका आणि जामीन देण्याचा अखत्यार आहे
त्या अपराधाची ज्या मनुष्यावर फिर्याद झाली असेल त्या मनुष्या ज-
वळून ८४ वे कलमान्वयें मुचलका आणि जामीन कदबा घ्यावयाचा
त्याचा नमुना.

मी अ. ब. — मजवर (अपराधाचें नांव लिहावें) अपराधाची फिर्याद झा-
ल्यामुळे — येथील मानिखेत साहेबांनीं केलेले वारंतावरून मला धरलें
आहे व — येथील सदहू मानिखेत साहेबांसमक्ष हजर होण्याविषयी मुच-
लका आणि जामीन देण्यास सांगितलें आहे, यास्तव मी लिहून देतो कीं, (अमुक

(३)

तारिखे) स, सदरूँ ————— समक्ष मी हजर राहीन आणि यांत लिहिब्याप्रमाणें मजकडून न शाब्यास मी राणी साहेबांस (अक्षरांनीं व अंकांनीं लिहावे) रुपये दंड देईन.

(सही.)

तारीख माहे ————— सन १८

सदरूँ अ. ब. ————— हा (अमुक तारखे) स ————— माजिस्त्रेट साहेबांसमक्ष हजर राहील म्हणून मी त्याचा जामीन झालों आहे हें मी कबूल करतो आणि तसें त्याकडून न शाब्यास मी राणी साहेबांस (अक्षरांनीं व अंकांनीं लिहावे) रुपये दंड देईन.

(सही.)

तारीख माहे ————— सन १८

५

झाडा घेण्याचे वारंताचा नमुना. कलम ११४.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस.

अपराधाचा तपास माझ्या समक्ष चालला आहे तो तपास होण्यासाठीं (अमुक जिन्नस हजर असावा किंवा अमुक जिन्नस हजर असावेत) हें अवश्य आहे यास्तव तुम्हास फर्माविण्यांत येतें जें तुम्ही मीजे (किंवा कसबे) ————— जिन्हा येथील ————— चे घरांत (किंवा अमुक जागेत) सदरूँ (जिन्नसाचा) शोध करा आणि तो (जिन्नस किंवा ते जिन्नस) आमच्या समक्ष हजर करतां येतील तर हजर करावे आणि हें वारंत वजावण्याचे कामांत तुम्ही जें काहीं केले असेल तें आज तारिखेपासून (अंकांनीं व अक्षरांनीं लिहावे) दिवसांत लिहून पाठवावे.

(सही व शिक्का)

तारीख माहे ————— सन १८

६

१२७ वे कलमांत सांगितलेले प्रसंगीं झाडा घेण्याचें वारंत थाब्याचें त्याचा नमुना.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस.

(किंवा तो खालचे दरज्याचा असेल तर त्याचें नांव व दरज्या लिहावा)

आम्हास बातमी मिळाली आहे तिजवरून व चौकशी करणें ती सर्व केल्यावरून

नाजे (किंवा कसबे) ————— येथील (अमुक रस्त्यां) तले (अमुक्या चे) घरांत चोरीचा माल ठेवण्याची (किंवा विकण्याची किंवा १२७ वे कलमांत सांगितलेल्या पैकी कोणतेही काम करण्याची) वहिवाट आहे, असें मानण्यास मला आधार आहे यास्तव तुम्ही जी कुमक लागेल ती घेऊन आणि वळजोरीचें काम पडल्यास वळजोरी करून सदरहू घरांत (किंवा जागेत) जावें, आणि त्या घराचे (किंवा जागेचे) (अमुक अमुक भागांचा) झाडा घेऊन त्यांत जो माल (किंवा दस्तऐवज किंवा स्टॉप किंवा शिक्के किंवा नाणीं) सांपडेल व जो माल चोरीचा (किंवा बनाऊ किंवा खोटे किंवा नकली) आहे असें त्याविषयी वहीम धरण्यास तुम्हाला योग्य आधार असेल तसा माल (किंवा दस्तऐवज किंवा स्टॉप किंवा शिक्के किंवा नाणीं) धरून आपल्या स्वाधीन करून घ्यावा आणि (नाणीं नकली किंवा बनाऊ) करण्याची हत्यारें व साहित्य धरण्याविषयी वारंत असेल तर) नाणीं नकली (किंवा बनाऊ) करण्याची जी हत्यारें व साहित्य सांपडेल ते धरून आपल्या स्वाधीन करून घ्यावें आणि ते आमच्या समक्ष आणावें आणि हे वारंत बजावण्याचे कामांत जे तुम्ही काहीं केले असेल त्याविषयी आज तारिखेपासून (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावें) दिवसांत लिहून पाठवावें.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे ————— सन १८

७

१२७ वे कलमान्वये धरलेला जो माल चोरीचा आहे असें कोणी सांगत असतील किंवा चोरीचा आहे असा वहीम असेल अथवा १२७ वे कलमान्वये धरलेल्या ज्या मालाच्या स्थिति प्रकारावरून कोणताही अपराध केल्याचा वहीम येत असेल

त्या मालावर हक्क सांगणारा कोणी नसेल तेव्हां

जिल्ल्याचे माजिस्त्रेटानें १३१ वे कलमान्वये

जाहीरनामा लावावयाचा त्याचा नमुना.

जाहीरनामा.

जाहीरखबर देण्यांत येते जे (अमुक अमुक माल) फौजदारी इनसाफाचें काम चालविण्याचे रीतीविषयीचे कायद्याचे १२७ वे कलमांतील ठरावाअन्वये मौजे (किंवा कसबा) येथील ————— रस्त्यांतले ————— चे घरांत (किंवा अमुक जागेत) धरला आहे आणि तो (अमुक अमलदार) चे स्वाधीन (अमुक जागी) हल्ली

(५)

आहे, ऐशीयास, त्या मालावर ज्या मनुष्याचा हक्क असेल त्याने आज तारिखेपासून सहा महिन्यांच्या आत आमच्या समक्ष हजर होऊन आपला हक्क शाबित करावा. या प्रमाणे करण्यांत न आले तर सदरहू मालाची व्यवस्था करण्यास सरकार मुखत्यार होईल. व तो विकला जाईल.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

८

ज्या अपराधाविषयी मुचलका आणि जामीन घेण्याचा अखत्यार आहे त्या अपराधाची ज्या मनुष्यावर फिर्याद झाली असेल त्या मनुष्याने हजर होण्यासाठी त्यापासून मुचलका व जामीन कदा घ्यावयाचा त्याचा नमुना. १५६वें व १५७वें व २१३वें व २१४वें कलम.

मी अ. ब. मजवर चे अपराधाची फिर्याद झाली आहे आणि त्या अपराधाबद्दल पूर्वी करावयाचा जो तपास त्या तपासाचे वेळेस मी हजर राहीन आणि सेशन कोर्तात सदरहू फिर्यादीचा जबाब देण्याकरितां सांगतील तर तेथे मी हजर राहीन म्हणून मुचलका लिहून देण्याचा मला हुकूम केला आहे यास्तव मी लिहून देतो की, पूर्वी करावयाचा जो तपास त्या तपासाचे वेळेस आणि सेशन कोर्तात सदरहू फिर्यादीचा जबाब देण्याकरितां सांगतील तर तेथे मी हजर राहीन आणि यांत लिहिल्याप्रमाणे मजकडून न झाल्यास मी राणी साहेबांस (अक्षरांनी व अंकांनी लिहावे) रुपये दंड देईन.

(सही)

तारीख माहे सन १८

सदरहू हा वर सांगितलेले अपराधाबद्दल पूर्वी करावयाचा जो तपास त्या तपासाचे वेळेस हजर राहील आणि सेशन कोर्तात सदरहू फिर्यादीचा जबाब देण्याकरितां सांगतील तर तेथे हजर राहील म्हणून मी त्याचा जामीन झालों आहे हें मी कबूल करितों तसे त्याकडून न झाल्यास मी राणी साहेबांस (अक्षरांनी व अंकांनी लिहावे) रुपये दंड देईन.

(सही)

तारीख माहे सन १८

९

खाली लिहिलेले खटव्यांत संक्षिप्त रीतीने शिक्षा ठरविली असे.

ल तेव्हां तुरुंगांत पाठविण्याचे वारंताचा नमुना.

१. अपमान केल्याचा अपराध ज्या मनुष्यावर शाब्दित झाला असेल ती मनुष्ये कलम १६३.

२. जबाब देण्यास नाकबूल असणारे साक्षीदार. कलम १९२.

३. जबाब देण्यास नाकबूल असणारे साक्षीदार कलम ३६५.

येथील दिवाणी तुरुंगाचे अंमलदार यास.

हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्याचे कलमान्वये (किंवा फौजदारी इनसाफाचे काम चालविण्याविषयीचे कायद्याचे १६३वे कलमान्वये) शिक्षा करण्यायोग्य असा अपराध राहणार याने केला आहे व त्यास शिक्षा ठरविली आहे सबब सदहू यास तुरुही (जागेचे नांव लिहावे) येथील तुरुंगांत घेऊन सदहू शिक्षेचा ठराव कायदाप्रमाणे अंमलांत आणावा.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

१०

पळून गेलेले मनुष्याविषयी जाहीरनामा लाघावयाचा त्याचा नमुना. कलम १८३.

जाहीरनामा.

ऐसाजे हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्याचे कलमा अन्वये शिक्षा करण्यायोग्य असा अपराध केल्याची राहणार याजवर फिर्याद झाली आहे त्यास जाहीरखबर देण्यांत येते जे सदहू राहणार याने (किती दिवस ते लिहावे) दिवसांत सदहू फिर्यादीचा जबाब दावयाकरिता (अंमलदाराचे नांव व हुदा लिहावा) समक्ष हजर झाले पाहिजे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

पळून गेलेले मनुष्याचा माल सरकारी सान्याची जमीन नसल्या-
स त्या मालाची जप्ती करण्याविषयीचे हुकुमाचा नमुना.

कलम १८४.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस.

हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्याचे
कलमा अन्वये शिक्षा करण्या योग्य असा अपराध केल्याची किर्याद
राहणार याजवर झाली आहे, आणि
आपल्यावर केलेले वारंट बजावले जाऊ नये याकरिता सदर
पळून गेला आहे (अगर लपला आहे) आणि [अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे] दिवसांत
त सदर किर्यादीचा जबाब दाखवाकरिता सदर याने हजर व्हावे
असा लेखी जाहीरनामा केला आहे; आणि मीजे (किंवा कसबा)
जिल्हा येथे सदर याचा सरकारी सान्याची जमीन
नाही असा खाली लिहिलेला माल म्हणजे आहे तर तुम्ही तो माल जप्त
करावा व या कोर्ताचा दुसरा हुकूम येई तो पर्यंत तुम्ही त्याजवर जप्ती ठेवावी आणि
हा हुकूम बजावण्याचे कामात जे तुम्ही काही केले असेल त्याविषयी आज तारिखेपासून
दिवसांत लिहून पाठवावे.

(सही व शिक्का)

तारीख माहे सन १८

पळून गेलेले मनुष्याचा माल सरकारी सान्याची जमीन अस-
ल्यास त्या मालाची जप्ती करण्याविषयीचे हुकुमाचा
नमुना. कलम १८४.

जिल्ह्याचे कलेक्टर यांस.

हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्याचे
कलमा अन्वये शिक्षा करण्या योग्य असा अपराध केल्याची किर्याद
राहणार याजवर झाली आहे; आणि आपणावर केलेले वारंट बजावले जाऊ
नये या करिता सदर पळून गेला आहे (अगर लपला आहे); आणि
(अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) दिवसांत सदर किर्यादीचा जबाब दाखवाकरिता
सदर याने हजर व्हावे असा लेखी जाहीरनामा केला आहे, आणि मीजे

(८)

(किंवा कसने) — जिह्वा — येथे सदरहू — याची सरकारी
साऱ्याची काही जमीन आहे तर तुम्ही ती जम करावी. व या कोर्ताचा दुसरा हुकूम
येई तो पर्यंत तिजवर जमी ठेवावी. आणि हा जमीचा हुकूम बजावण्याचे कामांत
जे तुम्ही काही केले असेल त्याविषयी आज तारिखेपासून — दिवसांत लिहून
पाठवावे.

(सही व शिक्का)

तारीख माहे — सन १८

१३

साक्षीदाराचे समानाचा नमुना. — कलम १८६.

अ. व. राहणार — यांस.

क. ड. यावर — अपराध केल्याची किर्याद झाली आहे त्या खटल्यांत
तुमची साक्ष जरूर आहे त्यास — जिह्वा — येथे तारीख —
(माहिना व वर्ष लिहावे) या रोजी प्रातःकाळी १० वाजतां — चे (माजिस्ट्रेट
साहेबां) पुढे तुम्ही हजर झाले पाहिजे.

(सही व शिक्का)

तारीख माहे — सन १८

(खालां लिहिल्याप्रमाणे पाठीवर शेरा लिहावा)

यांस.

यांत लिहिलेला साक्षीदार अ. व. याजवर तुम्ही हें समन बजावावे व हा हुकूम
बजावण्याविषयीचा दाखला आज तारिखेपासून (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) दिवसांत
लिहून पाठवावा.

(सही व शिक्का)

तारीख माहे — सन १८

१४

साक्षीदारास धरण्याविषयी पहिल्यानेच वारंत करावयाचे

त्याचा नमुना. कलम १८८.

यांस.

क. ड. याजवर — अपराध केल्याची किर्याद झाली आहे त्या खटल्यांत

(९)

अ. व. राहणार — याची साक्ष जरूर आहे त्यास तुम्ही सदरहू अ. व. यास धरून आम्हापुढे हजीर केले पाहिजे.

(सही व शिक्का)

तारीख माहे — सन १८

१५

साक्षीदार पळाला किंवा लपला असेल तेव्हा जाहीरनामा ला-
बावयाचा त्याचा नमुना. कलम १८९.

जाहीरनामा.

हिंदुस्थानच्या अपराधांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्याचे कलमा अन्वये शिक्षा करण्या योग्य असा अपराध केल्याची किर्याद क. ड. याजवर झाली आहे त्या खटल्यांत अ. व. राहणार याची साक्ष जरूर आहे. ऐश्यास जाहीर करण्यांत येते जे सदरहू खटल्यांत साक्ष दाखवाकरितां (अंमलदारांचे नांव व हुद्दा लिहावा) पुढे (अमुक दिवसांत) सदरहू अ. व. राहणार याणें हजीर झाले पाहिजे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे — सन १८

१६

जाहीरनामा लावल्यानंतर साक्षीदार हजीर होण्यास हयगय करील तर त्याचा जंगम माल जप्त करण्याविषयीचे हुकुमाचा नमुना. कलम १८९.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस. अपराध केल्याची किर्याद क. ड. याजवर झाल्यावरून त्या खटल्यांत साक्ष देण्याकरितां अ. व. याणें हजीर व्हावे म्हणून जाहीरनामा (जाहीरनाम्याची तारीख लिहावी) सल्लावला आणि सदरहू अ. व. हजर झाला नाहीं त्यास फौजदारी इनसाफाचें काम चालविण्याचे रीतीविषयीचा कायदा म्हणून सन १८६१ चा २५ वा आक्ट आहे त्याचे १८९ वे कलमा अन्वये तुम्हास हुकूम करण्यांत येत आहे जे जिब्दांत सदरहू अ. व. याचा (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपयांचे किमतीचा जे जंगम माल सांपडेल तो तुम्ही जप्त करावा व दुसरा हुकूम येई तोपर्यंत तो माल रखवालीत ठेवावा व हा हुकूम बजावण्याचे कामांत जे

(१०)

तुम्ही काही केले असेल त्याविषयी आन तारिखेपासून दिवसांत लिहून पाठवावे.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

१७

आपणावर वजाबलेले समन मानण्यास नाही म्हणणारे किंवा हयगय करणारे साक्षीदारास हजर करण्याविषयीचे वारंटाचा नमुना.
कलम १९१.

यांस.

अपराध केल्याची फिर्याद क. ड. याजवर झाली आहे त्या खटल्यांत अ. व. राहणार याची साक्ष जरूर आहे ऐशियास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे सदर अ. व. यास धरून आम्हापुढे तुम्ही हजर करावे.
(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

१८

साक्षीदाराच्या जवानीस यादी जोडावयाची तिचा नमुना. कलम १९१.

साक्षीदार (मराठी किंवा गुजराथी किंवा कानडी किंवा इतर भाषा) समजतो त्या आघेत ही जवानी त्याला वाचून दाखविली आणि ती बरोबर आहे असे (त्याणे कबूल केले असल्यास) त्याणे कबूल केले. (*ही जवानी माझ्या समक्ष व माझ्या ऐकण्यांत येईल अशा रीतीने सांगत असतां व नजर ठेवीत असतां लिहून घेतली.)

[सही.]

तारीख माहे सन १८

१९

ज्या मनुष्यावर फिर्याद झाली त्याचे जवानीस शेरा जोडावयाचा त्याचा नमुना. कलम १०५.

अ. व. वर फिर्याद झाली आहे त्याची सदरील जवानी माझ्या समक्ष व मला ऐकू येई अशा रीतीने घेतली आहे व त्याणे जो मजकूर सांगितला तो सर्व तीत बरोबर लिहिला आहे.

(सही.)

तारीख माहे सन १८

* हा मजकूर लागू होत असेल तेव्ही १९९ वे कलमान्वये वाटवावा.

(११)

२०

जामीन दिला असतां किंवा मुचलके लिहून दिले असतां मनुष्यास तुरुंगांतून सोडून देण्याविषयीचे वारंटाचा नमुना.

कलम २१७ व २९१ व ३०२.

चे जेलर यांस.

तारीख माहे _____ सन १८६६ चे इसवीचे वारंटावरून अ. व. राहणार _____ यास तुमच्या दिमतीत दिला होता तर तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे सदरू अ. व. यास सोडून द्यावे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे _____ सन १८

२१

ज्या मुचलक्याप्रमाणें व जामीन कदव्याप्रमाणें वर्तणूक झाली नसेल त्या मुचलक्यांत व जामीन कदव्यांत लिहिलेला दंड वसूल करण्यासाठीं माल जप्त करून विकण्याविषयीचे वारंटाचा नमुना.

कलम २१९ व २२०.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस.

अ. व. राहणार _____ हा राणी साहेबांस (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड देण्यास पात्र झाला आहे ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे जिल्ह्यांत सदरू अ. व. याचा जंगम माल सांपडेल तो तुम्हीं जप्त करावा आणि दंडाची रकम त्याणें मध्ये न दिली तर सदरू प्रमाणें जप्त केलेला माल अगर सदरू रकम वसूल करण्यासाठीं जितका त्या मालाचा भाग जरूर असेल तितका भाग तीन दिवसांची नोटिस देऊन विकावा आणि ती रकम आज तारिखेपासून दिवसांचे आंत हा हुकूम बजावला म्हणून आम्हापुढें हजर करावी.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे _____ सन १८

२२

ज्या जामीन कदव्याप्रमाणें वर्तणूक झाली नसेल त्याची रक्कम देण्याविषयीं अगर ती कां देऊं नये याचें कारण दाखविण्याविषयीं जामिनास नोटिस करावयाची तिचा नमुना. कलम २२०.

अ. व. (आडनाव व धर्म व हिंदु असेल तर त्याची जात) मुक्काम मौजे, (किंवा कसबे)

येथील राहणार यांस.

क. ड. राहणार _____ हा तारिखेस आम्हापुढें (किंवा इतर अंमल-

दारापुढें) हजर होईल म्हणून तुम्ही—तारिखेस त्याला जामीन शालां आणि तो हजर नहोईल तर राणी साहेबांला मी (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड देईन असें तुम्ही लिहून दिलें आहे. आणि क. ड. —पुढें हजर शाला नाही व तो हजर न शाला म्हणून तुम्ही (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये देण्यास पात्र शालां आहां ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे सदरहू दंड तुम्ही द्यावा किंवा तो कां देऊन ये याचें कारण आज तारिखेपासून—दिवसांचे आंत दाखवावे,

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे — सन १८

२३

जामिनास दिवानी तुरुंगांत पाठविण्याविषयीचे हुकुमाचा नमुना.

कलम २२०.

—येथील दिवानी तुरुंगाचे अंमलदार यांस.

अ. ब. राहणार — हा राणी साहेबांस (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड देण्यास पात्र शाला आहे परंतु तो दंड त्याणें दिला नाही व जप्ती व विक्री करून वसूल करता येत नाही यास्तव फौजदारी इनसाफाचें काम चालविण्याचे रीतीविषयीचा कायदा म्हणून सन १८६१ चा २५ वा आक्ट आहे त्याचे २२० वे कलमाअन्वये अ. ब. यास दिवानी तुरुंगांत — पर्यंत कैदेत ठेवण्याविषयी हुकूम केला आहे. ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे तुम्ही सदरहू अ. ब. यास आपले दिमतीस घेऊन सदरहू हुकूम कायद्याअन्वये अंमलांत आणावा.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे — सन १८

२४

चौकशी व्हावयाकरितां खटलें सेरान कोर्ताकडे पाठविलें आहे हें कळविण्याकरितां सरकारी वकिलास अगर सरकारानें नेमलेल्या इतर कामगारास हुकूम पाठवावयाचा त्याचा नमुना. कलम २३१.

—सरकारी वकील (किंवा दुसरा कामगार.)

मुकाम — यांस.

तुम्हास कळविण्यांत येत आहे जे अ. ब. राहणार — यावर खाली

(१३)

लिहिलेला चार्ज ठेवून त्याची चौकशी सेशन कोर्टात होण्याकरिता त्यास आज तारिखे-
स पाठविला आहे:—

त्याणें इत्यादि (चाजांत लिहिल्याप्रमाणें अपराध येथें लिहावा.)

(सही.)

तारीख माहे _____ सन १८

२५

नुकसानी बदलचा पैसा दिला नसेल तेव्हां फिर्यादीचा माल जप्त करून
चिकण्याविषयींचे हुकुमाचा नमुना. कलम २७०.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस.

अ. व. राहणार _____ याणें क. ड. राहणार _____ याजवर पोकळ व
त्रासदायक फिर्याद केल्याबद्दल अ. व. याणें क. ड. यास (अंकांन व अक्षरांनी लिहवें)
रुपये द्यावे असा ठराव झाला आहे; परंतु सदहू अ. व. याणें सदहू रकम दिली नाहीं,
ऐशीयास मुद्दास फर्माविण्यांत येत आहे जे _____ येथील सदहू अ. व. याचा
जंगम माल तुम्हीं जप्त करावा आणि दंडाची रकम त्याणें मध्ये न दिली तर सदहूप्रमाणें
जप्त केलेला माल अगर सदहू रकम वसूल करण्यासाठी जितका त्या मालाचा भाग
जखूर असेल तितका भाग तीन दिवसांपूर्वी नोटिस देऊन विकावा. आणि ती रकम
आज तारिखेपासून _____ दिवसांचे आंत हा हुकूम बजावला म्हणून आम्हापुढें हजर
करावी.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे _____ सन १८

२६

ज्या मनुष्यावर फिर्याद केली असेल त्यास नुकसानीचा पैसा देण्या-
विषयी फिर्याद करणारास हुकूम झाला असून ठरविलेली रकम
वसूल होत नसेल तर फिर्याद करणारास दिवानी तुरुं-
गांत कैद करण्याविषयींचे हुकुमाचा नमुना.

कलम २७०.

येथील दिवाणी तुरुंगाचे अंमलदार यांस.

अ. व. राहणार _____ याणें क. ड. राहणार _____ याजवर
र. पोकळ व त्रासदायक फिर्याद केल्याबद्दल अ. व. याणें क. ड. यास (अंकांन व अ-

क्षरांनी लिहावे) रुपये दावे असा ठराव झाला आहे, आणि सदहू रकमेचा भरणा झाला नाही व जमी व विक्री करून ती वसूल करता येत नाही; यास्तव सदहू अ. ब. यास पर्यंत कैदेत ठेवावा, परंतु त्याणें सदहू रकम मध्ये दिली तर बाकीची कैद त्यास माफ असावी असा हुकूम झाला आहे ऐशियास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे सदहू अ. ब. यास तुम्हीं आपले दिमतीस घेऊन सदहू हुकूम कायदाप्रमाणें अमलांत आणावा. (सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

२७

लोकांचा स्वस्थपणा राखण्याविषयी तुम्हापासून मुचलका कां घेऊं नये याचें कारण दाखवा म्हणून कोणा मनुष्यास समन करावयाचें त्याचा नमुना. कलम २८३.

राहणार यास.

येथील तुम्ही (बातमीचें हांशील लिहावें) आहां अशी मानावयाजोगी बातमी आम्हास लागली आहे ऐशियास फौजदारी इनसाफाचें काम चालविण्याचे रीतीविषयीचा कायदा म्हणून सन १८६१ चा २५ वा आक्ट आहे त्याचे २८२ वे कलमा अन्वये तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे पुढें — महिने पर्यंत लोकांचा स्वस्थपणा राखण्याविषयी (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपयांचा मुचलका तुम्हाजवळून कां लिहून मागूं नये व (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपयांचा एक किंवा अधिक जामीन तुम्हाजवळून कां मागूं नये याचें कारण दाखविण्यासाठी (— जिल्ह्यांतील अमुक जागी) तारीख माहे सन १८ रोजी प्रातःकाळी १० वाजतां तुम्हीं हजर व्हावें.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

२८

मुचलका लिहून देण्याविषयी माजिस्त्रेतांनं केलेले हुकुमाप्रमाणें जो मनुष्य न चालेल त्यास तुरुंगांत पाठविण्याचे धारंताचा नमुना. कलम २८८.

येथील जेलर यांस.

(अमुक महिने) पर्यंत (लोकांचा किंवा अमक्या मनुष्यांचा त्या मनुष्यांची नावे

लिहावी) स्वस्थपणा राखण्याबद्दल ————— राहणार ————— यास (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपयांचा मुचलका लिहून देण्याविषयी, आणि (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपयांचा एक जामीन (अगर प्रत्येक जामीन ————— रुपयांचा असे दोन जामीन) देण्याविषयी तारीख माहे ————— सन १८ रोजी फर्माविले होते, परंतु सदहू ————— हा सदहू हुकुमाप्रमाणे चालला नाही. ऐशी-यास फौजदारी इनसाफाचे काम चालविण्याचे रीतीविषयीचे कायद्याचे २८८ वे कल-मान्वये, तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे तुम्ही सदहू ————— यास आपले ताब्यां-तील तुरुंगांत घेऊन ————— महिन्याचे मुदतीपर्यंत किंवा सदहू मुचलका तो लिहून देई तोपर्यंत त्यास तेथे बंदोबस्तांत ठेवावे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे ————— सन १८

२९

लोकांचा स्वस्थपणा राखण्याविषयी घेतलेल्या ज्या जामीन कदव्याप्र-माणे वर्तणूक झाली नाही त्या जामीन कदव्यांतील रकम देण्याविषयी किंवा ती कां देऊं नये याचे कारण दाखविण्याविषयी नोटिस क-रावयाची तिचा नमुना. कलम २९३ व २९४.

————— राहणार ————— मीने (किंवा कसवे) ————— यास.

क. ड. राहणार ————— हा ————— महिने पर्यंत लोकांचा स्वस्थपणा राखील म्हणून तुम्ही त्यास तारीख माहे ————— सन १८ रोजी जामीन झाला आणि तो त्याप्रमाणे न वर्तला तर राणी सहेबांस मी (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड देईन असे तुम्ही लिहून दिले; परंतु सदहू क. ड. यावर आज तारिखेस ————— केव्याची शाबिती झाली आहे आणि तेणेकरून तुमचे जामीन कदव्यांतील दंड तुम्हावर लागू झाला आहे ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे सदहू (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड तुम्ही द्यावा किंवा तो कां देऊं नये याचे कारण ————— दिवसांत दाखवावे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे ————— सन १८

३०

दंड वसूल करण्यासाठी मालाची जप्ती व विक्री करण्याविषयीचे
हुकुमाचा नमुना. कलम २९३ व २९४.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस.

अ. ब. राहणार ————— याणें तारीख ————— माहे ————— सन १८

रोजी असा मुचलका लिहून दिला आहे की, तो [अपवा जामीन कदव्यावरून
दंड लागू झाला असल्यास क. ड. हा] आमच्या (अगर अमुक अंमलदाराच्या अ-
गर कोर्ताच्या) पुढें तारीख ————— माहे ————— सन १८ रोजी हजर होईल,
अगर न झाला तर (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये राणी साहेबांस दंड देईल,
आणि सदहू अ. ब. (किंवा क. ड.) आम्हास (अगर अमुक अंमलदाराच्या किंवा
कोर्ताच्या) पुढें हजर झाला नाहीं आणि त्यामुळें तो (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे)
रुपये दंडास पात्र झाला आहे, ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे —————
येथील सदहू अ. ब. याचा जंगम माल सांपडेल तो तुम्हीं जप्त करावा आणि दंडा-
ची रकम त्याणें मध्ये न दिली तर सदहू प्रमाणें जप्त केलेला माल अगर सदहू रकम
वसूल करण्यासाठी जितका त्या मालाचा भाग जरूर असेल तितका भाग तीन दिवसां-
ची नोटिस देऊन विकवा आणि ती रकम आज तारिखेपासून ————— दिवसांचे
आंत हा हुकूम बजावला म्हणून आम्हापुढें हजर करावी.

(सही व शिक्का.)

तारीख ————— माहे ————— सन १८

३१

लोकांचा स्वस्थपणा राखण्याविषयी मुख्य असामीने लिहून दिलेले
मुचलक्याप्रमाणें घर्तणूक झाली नसेल व दंड इतर रीतीने वसूल हो-
त नसेल तेव्हां त्या मुख्य असामीस कैद करण्याविषयीचे हुकुमाचा
नमुना. कलम २९३.

येथील दिवानी तुरुंगाचे अंमलदार यांस.

राहणार ————— हा (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुप-

ये दंड राणी साहेबांस देण्यास पात्र झाला असून तो दंड त्याने दिला नाहीं व जप्ती व
विक्री करून वसूल करतां येत नाहीं यास्तव फौजदारी इनसाफाचें काम चालविण्याचे
रीतीविषयीचा कायदा म्हणून सन १८६१ चा २५ वा आक्ट आहे त्याचे २९३ वे

(१७)

कलमान्वये सदहू यास येथील दिवानी तुरुंगांत पर्यंत कैदेत ठेवण्याविषयी हुकूम झाला आहे ऐशियास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे सदहू यास तुम्ही आपले दिमतीस घेऊन सदहू हुकूम कायदाप्रमाणे अमलांत आणावा.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

३२

जात मुचलका व जामीन न दिला तर तुरुंगांत पाठविण्याविषयीचे हुकुमाचा नमुना. कलम ३०१.

शिक्का.

चे जेलर यास.

महिन्याचे मुदतीपर्यंत चांगल्या वर्तणुकीबद्दल राहणार यास फौजदारी इनसाफाचे काम चालविण्याचे रीतीविषयीचा कायदा म्हणून सन १८६१ चा २५ वा आक्ट आहे त्याचे २९५ वे (अगर २९६) कलमांतील ठरावान्वये (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपयांचा जात मुचलका लिहून देण्याविषयी आणि (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपयांचा एक जामीन (अगर प्रत्येक जामीन रुपयांचा असे दोन जामीन) देण्याविषयी हुकूम केला होता; परंतु याणे त्याप्रमाणे जातमुचलका व जामीन दिला नाही. ऐशियास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे तुम्ही सदहू यास चे तुरुंगांत आपले दिमतीस घ्यावे आणि तो सदहू मुचलका व जामीन देई पर्यंत अगर सदहू महिन्याचे मुदतीपर्यंत त्यास तेथे बंदोबस्तांत ठेवावे.

(नांव व हुदा.)

तारीख माहे सन १८

३३

दंड देण्याविषयी अगर तो कां देऊ नये याचे कारण दाखविण्याविषयी जामिनास नोटिस करावयाची तिचा नमुना.

कलम ३०५.

राहणार मौजे (किंवा कसवे) यास.

राहणार हा महिने पर्यंत लोकांचा स्वस्थ-

पणा राखील म्हणून तुम्ही त्यास तारीख माहे सन १८ रोजी

(१८)

जामीन शाला आणि तो त्याप्रमाणे न वर्तेल तर मी (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये राणी साहेबांस दंड देईन असे तुम्हीं लिहून दिले; परंतु सदरू याज-
वर आज तारिखेस—शाबिती शाली आहे आणि तेणेकरून तुमचे जामीन कदव्यांतील दंड तुम्हावर लागू शाला आहे. ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे सदरू (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड तुम्हां द्यावा अगर तो कां देऊं नये याचे कारण—दिवसांत दाखवावे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे—सन १८

३४

दंड वसूल करण्यासाठीं मालाची जप्ती व विक्री करण्याविषयींचे

हुकुमाचा नमुना. कलम ३०५.

येथील पोलीस ठाण्याचे पोलीस अंमलदार यांस.

राहणार हा राणी साहेबांस (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड देण्यास पात्र शाला आहे ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे येथील सदरू याचा जंगम माल सांपडेल तो तुम्हीं जप्त करावा आणि दंडाची रक्कम त्यानें मध्ये न दिली तर सदरू प्रमाणे जप्त केलेला माल अगर सदरू रकम वसूल करण्यासाठीं जितका त्या मालाचा भाग जरूर असेल तितका भाग तीन दिवसांची नोटिस देऊन विकावा आणि ती रकम आज तारिखेपासून दिवसांचे आंत हा हुकूम बजावला म्हणून आम्हापुढे हजर करावी.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे—सन १८

३५

जामिनानें लिहून दिलेले जामीन कदव्याप्रमाणें वर्तणूक शाली नसेल व त्यांतील दंड इतर रीतीनें वसूल होत नसेल तेव्हां जामिनास कैद करण्याविषयींचे हुकुमाचा नमुना. कलम ३०५.

येथील दिवानी तुहंगाचे अंमलदार यांस.

राहणार हा (अंकांनी व अक्षरांनी लिहावे) रुपये दंड राणी साहेबांस देण्यास पात्र शाला असून तो दंड त्यानें दिला नाही व

(१९)

जती व विक्री करून वसूल करता येत नाही यास्तव फौजदारी इनसाफाचे काम चालू.
विण्याचे रीतीविषयीचा कायदा म्हणून सन १८६१चा २५वा आक्ट आहे त्याचे
३०५ वे कलमान्वये यास येथील तुरुंगांत
माहिने पर्यंत कैदेत ठेवण्याविषयी हुकूम झाला आहे ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत
आहे जे तुम्ही सदरू यास आपले विमतीस घेऊन सदरू हुकूम कायद्या-
अन्वये अंमलांत आणावा.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

३६

पीडा दूर करण्याविषयीचे हुकुमाचा नमुना. कलम. ३०८.

यास.

[३०८वे कलमांतील परिभाषेप्रमाणे पीडा झाली असेल ती लिहावी किंवा लिहितां
पेईल तितकी त्या परिभाषेप्रमाणे लिहावी] ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे
तुम्ही (अंकाने व अक्षरांनी लिहोव) दिवसांत (त्यास जे करण्याविषयी हुकूम करावयाचा
असेल ते लिहावे) करावे किंवा [तारीख माहे सन १८]
रोनी प्रातःकाळी १० वाजतां जिल्हा येथे आम्हा-
पुढे हजर होऊन हा हुकूम का वनावू नये याचे कारण दाखवावे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

३७

३१०वे कलमाअन्वये जुरी नेमण्याविषयीचे हुकुमाचा नमुना.

पांच किंवा अधिक मनुष्यांची नावे.

अ. ब. राहणार यास (३०८वे कलमाचे नमुन्यांत सांगितल्याप्रमाणे
त्यास जे करण्याविषयी सांगितले असेल ते लिहावे) करण्याविषयी तारीख
माहे सन १८ रोजी, फौजदारी इनसाफाचे काम चालविण्याचे रीतीविषयीचे
कायद्याचे ३०८वे कलमांतील ठरावाअन्वये हुकूम केल्या होता; आणि सदरू हुकूम
योग्य व वाजवी आहे की नाही याची चौकशी करावयाकरितां जुरी नेमण्याचा हुकूम
देण्याविषयी सदरू अ. ब. याने आम्हास आज रोजी अर्जी केली आहे. ऐशीयास
सदरू हुकूम योग्य व वाजवी आहे की नाही याची चौकशी करावयाकरितां तुम्ही क.

(२०)

ड. इ. फ. व ग. यांस जुरी नेमली आहे. आणि तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे आज तारिखेपासून अमुक दिवसांत जिल्ह्यांतील येथील आमचे कचेरीत तुम्ही आपला ठराव जाहीर करावा.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

३८

३१२वे कलमा अन्वये नोटिस करावयाची तिचा नमुना.

अ. व. (पत्ता) यास.

करण्याविषयी तुम्हास तारीख माहे सन १८ रोजी हुकूम केला होता तो योग्य व वाजवी आहे की नाही याची चौकशी करावयाकरितां जुरी नेमली होती. त्या जुरीने सदर हुकूम योग्य व वाजवी आहे असा ठराव केला आहे. ऐशियास त्या ठरावाची तुम्हास ही नोटिस दिली आहे आणि फर्माविण्यांत येत आहे जे आज तारिखेपासून दिवसांत सदर हुकूम तुम्ही मानावा. न मानिल्यास हिंदुस्थानच्या अपराध्यास शिक्षा करण्याविषयी कायदा म्हणून सन १८६०चा ४५वा आक्ट आहे त्याचे १८८वे कलमांत सांगितलेला दंड होईल.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

३९

ताकिदीचा नमुना. कलम ३१४.

अ. व. राहणार यास.

करण्याविषयी तुम्हास तारीख माहे सन १८ रोजी हुकूम केला तो योग्य व वाजवी आहे की नाही याची चौकशी करावयाकरितां जुरी नेमिली आहे. ऐशियास फौजदारी इनसाफाचे काम चालविण्याचे रितीविषयीचा कायदा म्हणून सन १८६१ चा २५ वा आक्ट आहे त्याचे ३१४ वे कलमांतील ठरावान्वये तुम्हास ताकीद करण्यांत येत आहे जे जुरी कडून चौकशी होऊन निकाल होई तो पर्यंत वे.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

४०

बायकोच्या व मुलांच्या पोषणाचे नेमणुकीची रकम वसूल करण्याविषयी
३१६ वे कलमान्वये वारंत करावयाचे त्याचा नमुना.

चे पोलीस अंमलदार यांस.

आपल्या बायकोचा (अगर मुलगे असेल तर तसे लिहावे) पोषणाकरितां (अंकांनीं व अक्षरांनीं लिहावे) रुपयांची महिन्याची नेमणूक करून देण्याविषयी

राहणार यास तारीख माहे सन १८ रोजी हुकूम केला होता; परंतु सदहू यानें सदहू हुकूम मानण्याविषयी बुद्धिपूर्वक हयगय केली आहे व गेल्या महिन्याची सदहू नेमणूक दिली नाही. ऐशियास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे चे येथे सदहू याचा जंगम माल सांपडेल तो तुम्हीं जप्त करून विकून (अंकांनीं व अक्षरांनीं लिहावे) रुपये वसूल करावे आणि सदहू प्रमाणे केल्याविषयी किंवा हें वारंत बजावण्याचे कामांत जें तुम्हीं काहीं केले असेल त्याविषयी आज तारिखेपासून (अंकांनीं व अक्षरांनीं लिहावे) दिवसांत लिहून पाठवावे.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

४१

आपले बायकोचें किंवा मुलाचें पोषण करण्याविषयी माजिस्त्रे-
तानें हुकूम केला असेल तो मानण्यास हयगय करणारे भ्रतारास
कैद करण्याविषयीचे वारंताचा नमुना. कलम ३१६.

येथील जेलर यांस.

अ. ब. राहणार यास आपले (बायकोस किंवा मुलांस) (अंकांनीं व अक्षरांनीं लिहावे) रुपयांची महिन्याची नेमणूक करून देण्याविषयी तारीख माहे सन १८ हुकूम केला होता; परंतु सदहू हुकूम मानण्यास सदहू अ. ब. यानें बुद्धिपूर्वक हयगय केली आहे यास्तव त्यास दिवसपर्यंत (सक्तमजुरीनिशी किंवा सक्तमजुरीवांचून) कैदेत ठेवण्याचा हुकूम केला आहे. ऐशियास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे तुम्हीं सदहू अ. ब. यास आपले ताब्यांतिल तुरुंगांत घेऊन सदहू हुकूम कायद्याप्रमाणे अंमलांत आणावा.

(सही व शिक्षा.)

तारीख माहे सन १८

(२२)

४२

जप्तीचे हुकुमाचा नमुना. कलम ३१९.

चे पोलीस अंमलदार यांस.

खाली लिहिलेले मालाचे म्हणजे _____ चे वहिवाटीविषयी, क. ड.
राहणार _____ व इ. फ. राहणार _____ यांचे दरमियान तंट,
पडून लोकांचा स्वस्यपणा मोडण्याचा संभव आहे आणि कोणत्याही पक्षकाराची वहिवाट
नाही असा ठराव झाला आहे (अगर कोणत्या पक्षकाराची वहिवाट आहे याविषयी माजि-
स्त्रेताची अगर इतर अंमलदाराची खात्री होत नाही) ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत
आहे जे तुम्ही सदर माल जप्त करावा. आणि या कोर्ताचा दुसरा हुकूम येई पर्यंत
अगर योग्य अधिकाराचे दिवानी कोर्त पक्षकारांच्या हक्कांचा ठराव करी पर्यंत अगर
कोणाच्या वहिवाटीत तो माल असावयाचा याविषयी ठराव करी पर्यंत तुम्ही त्याजवर
जप्ती ठेवावी आणि हा हुकूम बनावण्याचे कामांत जे तुम्ही काही कराल त्याविषयी आज,
तारिखेपासून [अंकार्नी व असरांनी लिहावे] दिवसांत लिहून पाठवावे.

(सही व शिक्का.)

तारीख _____ माहे _____ सन १८

४३

माजिस्त्रेतास हुकूम जावयाचा त्याचा नमुना. कलम ३३६.

शिक्का.

चे माजिस्त्रेट यांस.

येथील सेशन कोर्टांत (तारीख _____ वार _____ माहे _____
सन १८) रोजी क्रिमिनल सेशन भरणार आहे; आणि जुरीचे असाम्यांची (असेसरांची)
तुम्ही तपासलेली यादी पाठविलीत तीतील मनुष्यांपैकी अ. ब. क. ड. वगैरे यांची नावे
सदर क्रिमिनल सेशनांत जुरीतील असाम्यांचे (असेसरांचे) काम करण्यासाठी चिट्ठा
काढून ठराविली आहेत. ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे (तारीख
वार _____ माहे _____ सन १८) रोजी प्रातःकाली १० वाजता सेशन कोर्टांत
हजर राहण्याविषयी सदर मनुष्यांस तुम्ही समने करावी आणि हा हुकूम बजाविण्यासाठी
तुम्ही सदर प्रमाणे केले म्हणून आज तारिखेपासून _____ दिवसांत लिहून पाठवावे.

(सही.)

तारीख _____ माहे _____ सन १८

४४

जुरीचे असाम्यास किंवा आसेसरास समन करावयाचें त्याचा

नमुना. कलम ३३७.

अ. व. राहणार यास.

येथील सेशन जज सेशन भरणार आहेत त्यात आसेसर (अगर जुरीचे असामी) होण्यासाठी तुम्ही हजर असणें अवश्य आहे. ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे तुम्ही (तारीख वार माहे सन १८) रोजी प्रातः काळी १० वाजता सेशन कोर्तात हजर व्हावे.

(सही व शिक्का.)

तारीख माहे सन १८

४५

कैद्यास मरणाची शिक्षा सांगितली असून, सदर कोर्ताचे मंजूरिपर ती अंमलांत आणण्याची महकूम ठेविली असेल तेव्हा सेशन कोर्तानें तुरुंगाचे अंमलदारास दरमियान वारंत करावयाचें

त्याचा नमुना. कलम ३८०.

शिक्का.

(जागेचें नांव) येथील जेलर यास.

(जागेचें व जिराद्याचें नांव येथें लिहावे) येथें सेशन कोर्ट भरलें होतें त्यात कैदी (त्याचें नांव) याजवर (अपराध शाबित झाला तो) अपराध शाबित झाला आहे व त्यास मरणाची शिक्षा ठरविली आहे; परंतु हा शिक्षेचा ठराव सदर कोर्ताकडून मंजूर झाला पाहिजे. ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे, तुम्ही सदर [कैद्याचें नांव] यास [ज्या जागीं तुरुंग असेल त्या जागेचें नांव लिहावे] चे तुरुंगांत घेऊन दुसरा हुकूम येई पर्यंत त्यास बंदोबस्तांत ठेवावे.

(नांव व हुदा.)

तारीख माहे सन १८

४६

शिक्षेचा ठराव मंजूर होण्यासाठीं सेशन कोर्टानें सदर कोर्ताकडे पाठविला असेल तो, सदर कोर्टानें मंजूर केल्यावर तो अंमलांत आणण्याविषयींचे वारंताचा नमुना. कलम ३८३.

शिक्षा.

(जागेचें नांव) येथील जेलर यांस.

(चौकशी करणारे अधिकाऱ्याचें नांव व हुदा) पुढें (जागेचें व जिल्ह्याचें नांव येथें लिहावें) येथें सेशन कोर्ट भरलें होतें त्यांत हिंदुस्थानचे अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयींचे कायद्याचे (नंबर) कलमा अन्वये शिक्षा करण्या योग्य असा (अपराध शाबिद झाला तो) अपराध कैदी (त्याचें नांव) याजवर शाबिद झाला आणि त्यास (शिक्षेचा ठराव लिहावा) शिक्षा ठरविली. आणि (हुकुमाची तारीख लिहावी) तारीखेचे हुकुमाची नकल सदर कोर्ताच्या शिक्ष्यानिशीं व सदर कोर्ताच्या रजिस्टाराच्या सहनिशीं आली त्या नकलेत या कोर्तास इतल्ला केला आहे त्याप्रमाणें तो शिक्षेचा ठराव त्या सदर कोर्टानें मंजूर केला आहे. ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे तुम्हीं सदर शिक्षेचा ठराव कायदाप्रमाणें अंमलांत आणावा.

(सेशन कोर्ताचे जज्जाची सही.)

तारीख माहे ————— सन १८

४७

शिक्षेचा ठराव मंजूर होण्याकरितां सेशन कोर्टानें सदर कोर्ताकडे पाठविला असेल त्यांतील शिक्षा सदर कोर्टानें कमी केली असतां तो शिक्षेचा ठराव अंमलांत आणण्याविषयींचे वारंताचा नमुना. कलम ३८३.

शिक्षा.

(जागेचें नांव) येथील जेलर यांस.

(चौकशी करणारे अधिकाऱ्याचें नांव व हुदा) पुढें (जागेचें व जिल्ह्याचें नांव

(२५)

येथें लिहावें) येथें सेशन कोर्ट भरलें होतें त्यांत हिंदुस्थानचे अपराध्यास शिक्षा करण्या-
विषयीचे कायद्याचे (नंबर) कलमा अन्वये शिक्षा करण्यायोग्य असा (अपराध
शाबित झाला तो) अपराध कैदी (त्याचें नांव) यावर शाबित झाला आणि त्यास
(शिक्षेचा ठराव लिहावा) शिक्षा ठरविली आणि (हुकुमाची तारीख लिहावी) तारिखे-
चे हुकुमाची नकल सदर कोर्ताच्या शिक्क्यानिशी व सदर कोर्ताच्या रजिस्ट्राराच्या सही
निशी या कोर्तास आली त्या नकलेंत या कोर्तास इतल्ला केला आहे त्याप्रमाणें तो शिक्षे-
चा ठराव सदर कोर्तानें कमी करून (शिक्षेचा ठराव लिहावा) शिक्षा ठरविली आहे.
ऐशीयास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे तुम्हीं सदर हुकूम कायद्याप्रमाणें अमलांत
आणावा.

(सेशन कोर्टाचे जज्जाची सही.)

तारीख माहे ————— सन १८

४८

सेशन कोर्टानें तुरुंगाचे जेलरास वारंट करावयाचें त्याचा नमुना.

कलम ३८४.

शिक्षा.

(जागेचें नांव) येथील जेलर यांस,

कैदी (त्याचें नांव) याचे खटल्यांत (जागेचें व जिल्ह्याचें नांव येथें लिहावें) चे
सेशन कोर्टानें आज तारिखेस शिक्षेचा ठराव केला त्याची नकल या वारंटाबरोबर तुम्हास
पोहोचेल. त्यास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे, तुम्हीं सदर शिक्षेचा ठराव कायद्याप्रमा-
णें अमलांत आणावा.

(नांव व दुरा.)

तारीख माहे ————— सन १८

४९

सदर कोर्तानें अगर सेशन कोर्तानें कैदेच्या शिक्षेचा हुकूम केल्यावरून सेशन जजानें वारंट करावयाचें त्या वारंताचा अथवा दुसऱ्या कोणत्याही कोर्तानें कैदेच्या शिक्षेचा हुकूम केल्यावरून शिक्षेचा हुकूम करणाऱ्या कोर्तानें वारंट करावयाचें त्याचा नमुना. कलम ३८६.

शिक्षा.

(जागेचें नांव) येथील जेलर यास.

(चौकशी करणारे अधिकाऱ्याचें नांव व हुद्दा) पुढें (जागेचें व निष्ठाचें नांव येथें लिहावें) येथें (सेशन कोर्ट किंवा क्रिमिनल कोर्ट) भरलें होतें त्यांत हिंदुस्थानचे अपराध्यास शिक्षा करण्याविषयीचे कायद्याचे (नंबर) कलमा अन्वये शिक्षा करण्यायोग्य असा (अपराध शाबित झाला तो) अपराध कैदी [त्याचें नांव] यावर शाबित झाला आणि त्यास (शिक्षेचा ठराव लिहावा) शिक्षा ठरविली आहे. ऐशियास तुम्हास फर्माविण्यांत येत आहे जे (ज्या जागीं तुरुंग असेल त्या जागेचें नांव लिहावें) येथील तुरुंगांत सदरू (कैद्याचें नांव) यास आपले दिमर्तीत घ्यावे आणि सदरू शिक्षेचा ठराव कायद्याप्रमाणे अमलांत आणावा.

(नांव व हुद्दा.)

तारीख माहे सन १८

सन १८६४ चा आक्ट ६ वा.

फटके मारण्याची शिक्षा कांहीं प्रसंगां ठराव्याचा अधिकार
देण्याविषयी आक्ट.

हिंदुस्थानांतील अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्यांतील ठरावा-
अन्वये गुन्हेगार कांहीं प्रसंगां फटके मारण्यास पात्र असावे हें योग्य आहे यास्तव खाली
लिहिल्याप्रमाणें ठराविले आहे:—

१. हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्याचे ५३ वे कल-
मांत शिक्षा सांगितल्या आहेत द्याखेरीज आणखी त्या कायद्यांतील ठरावाअन्वये गुन्हेगार
फटके मारण्याचे शिक्षेसही पात्र आहेत असे समजावें.

२. कोणी मनुष्य खाली लिहिलेले गुन्द्यांपैकी कोणताही गुन्हा करितो त्या गुन्द्याव-
द्दल ज्या शिक्षेस हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्या कायद्या
अन्वये पात्र असेल त्या शिक्षेबद्दल त्यास फटके मारण्याची शिक्षा करण्याचा अधिकार
आहे; ते गुन्हे नितपशील:—

१. सदरू कायद्याचे ३७८ वे कलमांत सांगितलेल्या प्रकारची चोरी.

२. सदरू कायद्याचे ३८० वे कलमांत सांगितलेल्या प्रकारची घरांतील किंवा
तंबूतील किंवा नावेंतील चोरी.

३. सदरू कायद्याचे ३८१ वे कलमांत सांगितलेल्या प्रकारची कारकुनानें किंवा
नीकरानें केलेली चोरी.

४. सदरू कायद्याचे ३८२ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणें जीव घेण्याची अगर दु-
खापत करण्याची तयारी करून केलेली चोरी.

५. सदरू कायद्याचे ३८८ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणें भय घालून जुलमानें घेणें.

६. सदरू कायद्याचे ३८९ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणें जुलमानें घेणें हा अपरा-
ध करावयाकरितां कोणा मनुष्यास अपराध केल्याच्या आरोपाचें भय घालणें.

७. सदरू कायद्याचे ४११ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणें लबाडीने चोरीचा माल घेणें.

८. सदरू कायद्याचे ४१२ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणें दरबडा घालून चोरलेला
माल लबाडीने घेणें.

९. या कलमांत ज्या गुन्द्याबद्दल फटक्यांची शिक्षा सांगितली आहे तसा गुन्हा क-
रण्यासाठीं सदरू कायद्याची ४४३ वे व ४४५ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणें छपून व-
सून घराविषयी आगळीक करणें किंवा घर फोडणें.

१०. या कलमांत ज्या गुन्द्याबद्दल फटक्याची शिक्षा सांगितली आहे तसा गुन्हा करण्यासाठी सदरू कायद्याचे ४४४ वे व ४४६ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे छपून वसून रात्री घराविषयी आगळीक करणे किंवा रात्रीस घर फोडणे.

३. सदरील शेवटले कलमांत सांगितलेले गुन्द्यापैकी कोणतेही गुन्द्याची शाबिती कोणा मनुष्यावर पूर्वी झाली असून त्यावर तसेच गुन्द्याची पुनः शाबिती होईल तेव्हा हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयीचा कायदा आहे त्या कायद्याअन्वये त्या गुन्द्याबद्दल तो ज्या इतर शिक्षेस पात्र असेल त्या शिक्षेचे बदला किंवा त्या शिक्षेखेरीज आणखी त्यास फटके मारण्याची शिक्षा करण्याचा अधिकार आहे.

४. खाली लिहिलेले गुन्द्यापैकी कोणतेही गुन्द्याची शाबिती कोणा मनुष्यावर पूर्वी झाली असून त्यावर तसेच गुन्द्याची पुनः शाबिती होईल तेव्हा हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयीचा कायदा आहे त्या कायद्याअन्वये तो ज्या इतर शिक्षेस पात्र असेल त्या शिक्षेखेरीज आणखी त्यास फटके मारण्याची शिक्षा करण्याचा अधिकार आहे. ते गुन्हे बितपशील.—

१. हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयीचा कायदा आहे त्याचे १९३वे कलमा अन्वये शिक्षेस पात्र होईल असे रीतीने खोटी साक्ष देणे अगर खोटा पुरावा बनविणे.

२. सदरू कायद्याचे १९४ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे ज्या अपराधास मरणाची शिक्षा सांगितली आहे तसा अपराध शाबूत करण्याकरिता खोटी साक्ष देणे अगर खोटा पुरावा बनविणे.

३. सदरू कायद्याचे १९५ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे ज्या अपराधास काळे पाण्यावर पाठविण्याची अगर कैदेची शिक्षा सांगितली आहे असा अपराध कोणावर शाबिद व्हावयाकरिता खोटी साक्ष देणे अगर खोटा पुरावा बनविणे.

४. सदरू कायद्याचे २११ वे व ३७७वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे सृष्टीच्या रीतीच्या विरुद्ध संभोग केल्याचा खोटा चार्ज कोणा मनुष्यावर घालणे.

५. सदरू कायद्याचे ३५४ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे स्त्रीस लज्या वाटून तिच्या मनास धक्का बसावा या इराद्याने तिच्या आंगावर जाणे, अगर तिजवर अन्यायाची वळजोरी करणे.

६. सदरू कायद्याचे ३७५ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे जवरीचा संभोग.

७. सदरू कायद्याचे ३७७ कलमांत सांगितल्याप्रमाणे सृष्टीच्या रीतीच्या विरुद्ध संभोग.

८. सदरू कायद्याचे ३९० वे व ३९१वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे जवरीची चोरी अगर दरवडा.

९. सदरू कायद्याचे ३९३ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे जवरीची चोरी करण्याचा प्रयत्न करणे.

१०. सदहू कायद्याचे ३९४ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे जवरीची चोरी करिताना आपखुशीने दुखापत करणे.

११. सदहू कायद्याचे ४१३ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे चोरीचा माल घेण्याची अगर तसे मालाचा व्यापार करण्याची बहिवाट असणे.

१२. सदहू कायद्याचे ४६३ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे बनाऊ लेख करणे.

१३. सदहू कायद्याचे ४६६ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे बनाऊ लेख करणे.

१४. सदहू कायद्याचे ४६७ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे बनाऊ लेख करणे.

१५. सदहू कायद्याचे ४६८ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे ठकबाजी करावयाकरिता बनाऊ लेख करणे.

१६. सदहू कायद्याचे ४६९ कलमांत सांगितल्याप्रमाणे कोणी मनुष्याच्या अबुची नुकसानी करावयाकरिता बनाऊ लेख करणे.

१७. या कलमांत ज्या गुन्द्याबद्दल फटक्यांची शिक्षा सांगितली आहे तसा गुन्हा करण्यासाठी सदहू कायद्याचे ४४३ वे व ४४५ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे छपून बसून घराबिषयी आगळीक करणे किंवा रात्रीस घर फोडणे.

१८. या कलमांत ज्या गुन्द्याबद्दल फटक्यांची शिक्षा सांगितली आहे तसा गुन्हा करण्यासाठी सदहू कायद्याचे ४४४ वे व ४४६ वे कलमांत सांगितल्याप्रमाणे छपून बसून रात्री घराबिषयी आगळीक करणे किंवा रात्रीस घर फोडणे.

५. हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयीचा कायदा आहे त्यांत ज्या गुन्द्याबद्दल मरणाची शिक्षा ठरविली नाहीं तसा गुन्हा कोणी अल्पवयी गुन्हेगाराने केला असता तो सदहू कायद्याप्रमाणे ज्या इतर शिक्षेस पात्र असेल त्या शिक्षेचे बदला त्यास फटके मारण्याची शिक्षा करण्याचा अधिकार आहे. मग तो त्याचा पहिला गुन्हा असो किंवा इतर वेळेचा असो.

६. आपले हुकुमांतील सरहद्दीवरील प्रांतांत किंवा ओसाड मुलकांत या कलमांतील ठराव लागू आहेत असे कोणतेही ठिकाणचे सरकार सरकारी ग्याशेटांत जाहीरनामा लावून ठरवील तेव्हां सदहू प्रकारचा जाहीरनामा प्रसिद्ध झाल्यावर जो मनुष्य या आक्टाचे ४ ये कलमांत सांगितलेले गुन्द्यांपैकी कोणताही गुन्हा सदहू प्रकारचे प्रांतांत किंवा मुलकांत करील तो हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्याप्रमाणे ज्या इतर शिक्षेस पात्र असेल त्या शिक्षेचे बदला त्यास फटके मारण्याची शिक्षा करण्याचा अधिकार आहे.

७. बायकांस फटके मारण्याची शिक्षा करूं नये. किंवा ज्या मनुष्यास मरणाची शिक्षा किंवा काळेपाण्यावर पाठविण्याची शिक्षा किंवा दासपणाची शिक्षा किंवा पांच वर्षांहून अधिक कैदेची शिक्षा ठरविली असेल त्यास फटके मारण्याची शिक्षा करूं नये.

८. पहिले वर्गाचे ताब्यांतील मानिस्ट्रेटाचे दरज्याहून ज्या अंमलदाराचा दरज्या कमी असेल त्यास ठिकांठिकाणचे सरकाराने फटके मारण्याची शिक्षा ठरविण्याचा मुद्दाम अधिकार दिल्यावांचून त्याने फटके मारण्याचे शिक्षेचा ठराव करूं नये.

९. ज्या कोर्टाचे शिक्षेचे ठरावावर वरिष्ठ कोडताकडे अपील चालतें तसे कोड-
तानें कैदेखेरीज आणखी फटके मारण्याची शिक्षा ठराविली असेल तेव्हां त्या ठरावाचे
तारखेपासून पंधरा दिवस होत तोंपर्यंत किंवा सदरहू मुदतीत अपील केलें असेल तर
शिक्षेचा ठराव वरिष्ठ कोर्ट मंजुरी करी तोंपर्यंत फटके मारूं नयेत. परंतु पंधरा दि-
वस झाल्यानंतर लागलेच किंवा अपील केलें असल्यास शिक्षेचा ठराव मंजुर करणारे
कोर्टाचा हुकूम पंधरा दिवसांत न पोहचला तर तो हुकूम पोहचल्यावर लागलेच फटके
मारावे.

१०. वयांत आलेले मनुष्यास फटक्याची शिक्षा करावयाची ती ठिकठिकाणचें
सरकार फर्माविल त्या हत्याराने व त्या रीतीने व शरीराचे त्या भागावर करावी. आणि
गुन्हेगार अल्पवयी असेल तर बारीक वेतानें शाळेत शिक्षा करितात त्या रीतीने करावी.
नऊ वाद्यांचे चानुकांचा उपयोग करावयाचा असेल तर कोणतेही प्रसंगी १५०
फटक्यांहून अधिक फटक्यांची शिक्षा करूं नये. आणि वेताचा उपयोग करावयाचा
असेल तर ३० फटक्यांहून अधिक फटक्यांची शिक्षा करूं नये. फटके मारणें
ते जस्टिस आफ धी पीसासमक्ष किंवा मानिस्त्रेडाचा अधिकार चालविण्याचा
अखत्यार ज्या अंमलदारांस दिला असेल त्या समक्ष आणि ज्या कोर्टानें शिक्षेचा ठराव
केला असेल त्या कोर्टानें इतर रीतीचा हुकूम केला नसेल तर वैद्याचे समक्ष मारावे.

११. फटक्यांची शिक्षा करण्यालायक गुन्हेगाराची प्रकृती आहे असा दाखला
वैद्य हजर असल्यास त्याने दिल्यावांचून किंवा जस्टिस आफ धी पीस किंवा इतर
अंमलदार हजर असेल त्याचे नजरेस त्याप्रमाणें आल्यावांचून फडके मारण्याचा ठराव
अंमलांत आणूं नये. आणि फटक्यांची शिक्षा अंमलांत आणीत असतां बाकीचे
फटके मारण्यालायक गुन्हेगाराची प्रकृती नाहीं असा दाखला वैद्य देईल तर किंवा
हजर असणारे अंमलदाराचे नजरेस त्याप्रमाणें येईल तर फटके मारण्याचें महकूब
करावें. फटक्यांचे शिक्षेचा ठराव मुदती मुदतीने थोडका थोडका अंमलांत आणूं
नये.

१२. या आक्टाचे सदरील शेवटले कलमा अन्वये फटके मारण्याचा ठराव
ज्या प्रसंगी अगदींच अंमलांत आणला नसेल तेव्हां ज्या कोर्टानें शिक्षेचा ठराव
केला असेल तें कोर्ट तो ठराव पुनः तपाशी तों पर्यंत गुन्हेगारास कैदेत ठेवावा.
आणि सदरहू कोर्टाचे नजरेस येईल तर गुन्हेगारास अगदीं सोडून देण्यास तें
कोर्ट मुखत्यार आहे किंवा त्याच गुन्द्याबद्दल गुन्हेगारास इतर शिक्षा ठराविली असेल
त्या शिक्षेखेरीज आणखी फटक्याचे बद्दल कोणतेही मुदतीचे कैदेचे शिक्षेचा
ठराव करण्यास मुक्त्यार आहे, परंतु असे ठराविलें आहे की, एकंदर कैदेची मुदत
खाली लिहिलेले मुदतीहून ज्यास्ती असूं नये. म्हणजे हिंदुस्थानच्या अपराध्यास
शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्यांतील ठरावा अन्वये जितके मुदतीचे कैदेचे
शिक्षेस गुन्हेगार पात्र असेल तितके मुदतीहून किंवा कोर्टास जितके मुदतीच्या
कैदेची शिक्षा करण्याचा अधिकार असेल तितके मुदतीहून ज्यास्ती असूं नये.

मुंबईचे गवर्नर इन्कॉन्सिलाचा खाली लिहिलेला आक्ट सन १८६७ चे नवेंबर महिन्याचे १५ वे तारखेस गवर्नर साहेबानीं मंजूर केला व सन १८६७ चे डिसेंबर महिन्याचे १२ वे तारखेस गवर्नर जनरल यांनीं मंजूर केला तो सर्वांस जाहिर होण्यासाठीं प्रसिद्ध केला असे.

मुंबई.

सन १८६७ चा आक्ट ७ वा.

मुंबई इलाक्यांतील डिस्ट्रिक्ट पोलिसाबाबद नियम ठरविण्याविषयीं
आक्ट.

मुंबई इलाक्यांतील पोलिसाचे व्यवस्थेविषयीं नियम ठरविणे योग्य आहे. यास्तव खाली लिहिल्याप्रमाणें ठरविलें आहे.

१. या आक्टांतील खाली लिहिलेले शब्दांचा व वाक्यांचा अर्थ खाली लिहिल्याप्रमाणें समजावा. परंतु तसे अर्थास विषयावरून किंवा संदर्भावरून बाध येत असेल तर तसा अर्थ समजून नये म्हणजे,

जिल्ह्यांतील कारभार चालविण्याचें काम ज्या मुख्य अंमलदारास सोंपलें असेल “जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट.” आणि जो माजिस्ट्रेटाचे अधिकार चालवीत असेल त्या मुख्य अंमलदाराचे हुद्याचें नांव कोणतेही असलें तथापि त्या मुख्य अंमलदाराचा बोध “जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट” या शब्दावरून होतो असे समजावें.

कोणी मनुष्य माजिस्ट्रेटाचे सर्व किंवा कोणतेही अधिकार चालवीत असेल त्याचा “माजिस्ट्रेट” समावेश “माजिस्ट्रेट” या शब्दांत होतो असे समजावें.

जिल्ह्याच्या माजिस्ट्रेटाचे हुकुमतीचे स्थलसीमेंतील प्रदेश असा अर्थ “जिल्हा” या शब्दाचा समजावा.

या आक्टा अन्वये जीं मनुष्ये नेमण्यांत येतील त्या सर्वांचा समावेश “पोलीस” “पोलीस” किंवा “पेलेस किंवा “पोलीस अंमलदार” या शब्दांत होतो असे समजावें.

“कान्स्टेबल” या शब्दाचा अर्थ पोलिसांतील कनिष्ठ पदवीचा पोलीस अंमलदार “कान्स्टेबल.” असा समजावा.

कोणतेही जंगम मालाचा किंवा पैक्याचा किंवा पैक्याचे दस्तऐवजाचा समावेश
“माल.” “माल” या शब्दांत होतो असे समजावे.

“गुरे” या शब्दांत शिंगे असणारे गुरांचा समावेश होतो त्याखेरीज हत्तीचा व
“गुरे.” डंटांचा व घोड्यांचा व गाढवांचा व खेचरांचा व
मेंढरांचा व शेरडांचा व डुकरांचा समावेश होतो असे समजावे.

२. रकम १.—मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील सन १८२७चे १२ वे कायद्याचे
मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील का- खाली लिहिलेले कलमाचे जे भाग अजून अंमलांत आहेत
याचे कित्येक भाग रद्द केले. ते या कलमावरून रद्द केले असत.

१ ले कलम.

३ रे कलमाची १ ली रकम.

४ थे कलम.

३० वे कलम.

३१ वे कलमाची ४ थी रकम.

४० वे कलम.

रकम २.—मुंबई इलाख्यांतील पोलिसाचे कामाची देखरेख सदर फौजदारी अदाल-
आणि सन १८५२ चे २८ वे तीचे कोर्त करते ती त्याजकडून काढण्याविषयी आक्ट
आक्टाने २ रे कलम रद्द केले. म्हणून सन १८५२चा २८वा आक्ट आहे त्याचे २ रे
कलमही या रकमेवरून रद्द केले असे.

३. इंडियाचे गवर्नर जनरल इन् कौन्सिल यांचे मंजुरीने सरकार वेळोवेळी हुकूम
[पोलीस] फोर्सची रचना करील तितके मुंबई इलाख्याचे निरनिराळे जिल्ह्यांतील
पोलीस खात्यांत अंमलदार व मनुष्ये असावी व त्या खात्याची तशी रचना असावी व त्या
मनुष्यास तितका पगार मिळावा.

४. मुंबई इलाख्यांतील एकंदर पोलिसाची देखरेख सरकाराकडे आहे आणि इंडि-
सरकाराकडे देखरेख राहिल. याचा गवर्नर जनरल इन् कौन्सिलचे निर्वंधांत राहून
सरकाराने ती देखरेख ठेवावी. आणि या आक्टांत सांगितले आहे त्या खेरीज इतर
रीतीने कोणा मनुष्यास किंवा अंमलदारास किंवा कोर्तास सरकाराने कोणताही पोलीस
अंमलदार नेमण्याचा किंवा कोणतेही पोलीस अंमलदाराचे जागेवर दुसरा नेमण्याचा
किंवा कोणतेही पोलीस अंमलदारावर निर्वंध चालविण्याचा अधिकार देऊ नये.

५. सर्व मुंबई इलाख्यांतील किंवा मुंबई इलाक्याचे कांही भागांतील पोलिसाचा
सरकारास योग्य वाटेल त्याप्र- कारभार सरकारास योग्य वाटेल त्याप्रमाणे एक किंवा
माणे पोलीसचा कारभार एक अधिक कमिशनर नेमून व योग्य वाटेल तितके त्यास
किंवा अधिक कमिशनर व त्यास
एक किंवा अधिक असिस्टंट नेमून असिस्टंट देऊन त्यांकडे सोपवा. आणि सरकार फर्मा-
त्यांकडे सोपवा.

वील तितके जिल्हे प्रत्येक कमिशनराचे निर्वंधांत राहतील.

एक किंवा अधिक जिल्ह्यांतील पोलीसचा कारभार डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाकडे व सर-

पोलीसचा कारभार डिस्ट्रिक्ट कारास जरूर वाटेल तितके असिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाकडे सोंपावा. व त्या-
जवर जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचा हु- डेंटाकडे सोंपावा. परंतु त्यावर सदहू कमिशनराचे ता-
कूम चालेल. व्यांतील जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचा निबंध राहिल व हुकूम

चालेल. कमिशनर व सर सांगितलेले इतर अंमलदार वेळेवेळीं सरकार नेमील व
कमिशनर व इतर अंमलदार त्यास कामावरून दूर करण्याचाही अधिकार सरकारास
सरकाराने नेमावे व दूर करावे. आहे.

६. प्रत्येक कमिशनरास आपले ताब्यांतील जिल्ह्यांत माजिस्ट्रेटाचे संपूर्ण अधिकार
कमिशनरास माजिस्ट्रेटाचे अ- आहेत असे समजावे. परंतु ते अधिकार त्याने चालविणे
अधिकार आहेत. ते सरकार वेळेवेळीं इयत्ता ठरवील त्या इयत्तेप्रमाणे

जे सरकारचे हुकूमप्रमाणे चालवावे.

७. आपणास योग्य वाटतील त्या हद्दींत माजिस्ट्रेटाचे सर्व किंवा कांहीं अधिकार
असिस्टंट कमिशनर वगैरेस पोलीसचे असिस्टंट कमिशनरास किंवा डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडें-
माजिस्ट्रेटाचे अधिकार देण्याचा टास किंवा असिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास देण्याचा
अखत्यार आहे.

अधिकार सरकारास आहे. परंतु सदहू प्रमाणे दिलेले
अधिकार सदहू अंमलदारांनी चालविणे ते देशांत स्वस्थता राखण्यासाठी व गुन्हे न
ते अधिकार कोणते प्रसंगां होऊं देण्यासाठी व गुन्हेगारांचा शोध लावण्यासाठी व
चालवावे.

त्यास धरण्यासाठी व माजिस्ट्रेटासमक्ष नेण्याकरिता त्यास
अटकवून ठेविण्यासाठी जितके जरूर असतील तितके मात्र चालवावे. आणि या
आकटावरून जीं कामे त्यास सोंपली आहेत तीं करण्यासाठी जितके जरूर असतील
तितके चालवावे.

८. या आकटाचे ५ वे कलमांत सांगितलेले पोलीस अंमलदारांवरीज इतर सर्व
कमिशनर वगैरेनी नेमावे व पोलीस अंमलदार नेमणे ते एका किंवा अधिक जिल्ह्यासा-
बतर्फे करावे.

ठी नेमावे आणि सरकार वेळेवेळीं कानून मंजूर करील
त्याप्रमाणे ते अंमलदार नेमण्याचा अधिकार पोलीसचे कमिशनरास व डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडें-
टेंटास आहे. आणि सदहू कानून अन्वये या अंमलदाराविषयी खाली लिहिल्याप्रमाणे
करण्याचा अधिकार कमिशनरास व डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास आहे म्हणजे अमुक पोली-
स अंमलदार आपले काम करण्यांत सुस्त आहे किंवा हयगय करतो किंवा कामास
नालायक आहे असे आपणास वाटेल त्यास कोणतेही वेळीं बर्तक करण्याचा किंवा
कामावरून महकूम करण्याचा किंवा त्यास कमी पगारावर नेमण्याचा अधिकार आहे.
अथवा कोणी पोलीस अंमलदार आपले कामांत दुर्लक्ष किंवा हयगय करील किंवा

कोणतेही कृत्य करून काम करण्यास आपणास नालायक करील त्यास पराकाष्ठा एक महिन्याचा पगार दंड करण्याचा अधिकार आहे.

९. सदरहू प्रमाणे नेमलेले प्रत्येक पोलीस अंमलदारास त्याची नेमणूक झाली म्हणजे पोलीस अंमलदारास दुय्याचे या आकटास जोडलेले नमुन्याप्रमाणे दाखला कमिशनराचे दाखले मिळतील.

शिक्ष्यानिशी किंवा कमिशनर ज्या इतर अंमलदारास नेमील त्याचे शिक्ष्यानिशी मिळेल. सदरहू प्रकारचा दाखला मिळालेल्या मनुष्यास त्या दाखल्यावरून पोलीस अंमलदाराचे अधिकार व कामे व हक्क प्राप्त होतात असे समजावे. सदरहू प्रकारचे दाखल्यांत लिहिलेला मनुष्य पोलिसांतील चाकरीवरून महकूब किंवा बर्तक झाला किंवा इतर रीतीने कामावरून दूर झाला म्हणजे सदरहू प्रकारचा दाखला रद्द होतो असे समजावे. आणि सदरहू प्रकारचे मनुष्यावर अंमलदार असेल त्याचे किंवा दाखला घेण्याचा अधिकार ज्या इतर अंमलदारास दिला असेल त्याचे स्वाधीन दाखला तात्काळ केला पाहिजे.

१०. डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेंडेंटाने मुद्दाम परवानगी दिल्यावाचून किंवा परवानगी घे-
परवानगीवाचून किंवा दोन म- प्याचा अधिकार ज्या इतर अंमलदारास दिला असेल त्याने हिने अगोदर सूचना दिल्यावाचून पोलीस अंमलदारांनी राजीनामा दिल्यावाचून किंवा वैयाचे दाखल्यावाचून कोणतेही पोलीस देऊ नये.

अंमलदारास आपले दुय्याचे कामांतून आंग काढता येणार नाही अथवा चाकरीचा राजीनामा देण्याचे इराद्याची निदान दोन महिने अगोदर आपले बरिष्ठ अंमलदारास लेखी सूचना दिली नसेल तर डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेंडेंटाचे परवानगी-वाचून आपले चाकरीचा राजीनामा देता येणार नाही.

११. या आकटा अन्वये पोलीस अंमलदाराचे जे जे काम असेल त्या खेरीज इतर पोलीस अंमलदारांनी इतर कोणतीही चाकरी किंवा काम त्याने कमिशनराचे मुद्दाम चाकरी पतकरू नये.

लेखी परवानगीवाचून पतकरू नये.

१२. सरकारी गैरसनदी चाकरांस पेनशनने मिळण्याविषयी कानून आहेत त्या अन्वये पोलीस सुपरान्ग्रेशन फंड. पेनशनने मिळण्याचा हक्क ज्या प्रतीचे पोलीस अंमलदारास

नसेल त्या प्रतीचे प्रत्येक अंमलदाराचे पगारांतून सरकार दर ठरविल त्या दराप्रमाणे ऐ-
बज कापावा, दर ठरविणे तो रुपयास एक आप्याहून ग्यास्ती असू नये. सदरहू प्रमाणे कापून घेतलेला ऐबज आणि आजाराचे किंवा इतर सबबीमुळे पोलीस अंमलदार गैर हजीर असता त्याचे पगारांतून कापलेले ऐबजापैकी फाजील ऐबज राहिल तो आणि विशेष ठराव.

गैरवर्तणुकी बदल पोलीस अंमलदारास दंड होईल त्या दंडाचा ऐबज, आणि मस्त झालेले मनुष्यास माजिस्त्रेट दंड करतील त्या दंडाचा ऐबज, किंवा पोलीसचे अंमलदाराचे आंगावर जाण्याबद्दल माजिस्त्रेट दंड करतील त्यांचा ऐबज आणि पोलीसचे उपयोगासाठी दिलेले कपडे किंवा इतर जिनसा जर्णि

किंवा निरूपयोगी होतील त्या विकून ऐवज उत्पन्न होईल तो ऐवज किंवा सरकारने ठरविलेले इतर मार्गाने ऐवज उत्पन्न होईल तो सर्व ऐवज सरकार फर्मावील तसे रीतीने व तशा प्रकारच्या नोटी वगैरे वेळेवेळी घेऊन व्याजी लावाव्या, आणि त्याचे व्याज व वेचणी येईल ती सर्व किंवा व्याजाचा व वेचणीचा जो भाग या आवटात सांगितलेले कामासाठी जरूर नसेल तो भाग सदरू प्रमाणेच व्याजी लावावा, आणि पोलीस " सुपर आन्युएशन फंड " या नांवाची पुंजी करण्यासाठी तो ऐवज जमा करावा, आणि सरकार कानू ठरवील त्याप्रमाणे वेळेवेळी त्यातून पेनशन किंवा ग्राचुइटी द्याव्या, परंतु असे ठरविले आहे की, कोणतेही पोलीस अंमलदारास पेनशन किंवा ग्राचुइटी दिल्यापासून वर्तर्फ करण्याचा किंवा काढून टाकण्याचा अधिकार आहे, आणि सदरू फंडातून पेनशन किंवा ग्राचुइटी मिळालीच पाहिजे असा हक्क कोणी पोलीस अंमलदाराचा आहे असे समजू नये किंवा पोलीस अंमलदार चाकरांत असता त्याचे पगारातून ऐवज कापून घेतला असेल तो परत मिळण्याविषयी त्याचा हक्क राहतो असे समजू नये.

१३. आपले निर्बंधातील जिल्ह्यांत पोलीस करण्याविषयी व त्याचे वर्ग करण्यावि-
कमिशनराने कानू कराव्या, घयी आणि त्याणी कोण कोणती विशेष कामे करावी त्याविषयी आणि त्यास पाहण्याविषयी आणि त्यास हत्यारे व सरजाम व इतर जरूरीच्या जिनसा द्यावयाच्या त्या कोणते प्रकारच्या द्याव्या त्याविषयी आणि त्याणी वातमी काढून ती जाहीर करण्याविषयी आपणास योग्य वाटतील तसे हुकूम व कानू सरकारची मंजुरी घेऊन वेळेवेळी करण्याचा अधिकार कमिशनराला आहे, आणि काम गैर रीतीने होऊ नये किंवा कामाची हयगय होऊ नये याविषयी व आपले निर्बंधातील पोलीस आपले काम चांगले रीतीने करी असे त्या पोलिसास हुशार करण्याविषयी आपणास योग्य वाटतील तसे इतर हुकूम व कानू वेळेवेळी करण्याचा अधिकार कमिशनराला आहे आणि निरनिराळे जिल्ह्यांत पोलीस कसे वाढून द्यावे हे त्याणी माजिस्ट्रेटाचे अनुमताने ठरवावे.

१४. अमुक ठिकाणी स्वस्यता ठेवण्यासाठी किंवा पोलीसची इतर कामे करण्या-
लोकांचे खर्चाने व्याखी पो- साठी आणखी पोलीस पाठविणे अमुक सबवेवरून जरूर लोस अंमलदार ठेवणे.

आहे म्हणून कोणी मनुष्याने अर्जी केली असता त्याप्रमाणे त्या ठिकाणी आणखी पोलीस योग्य वाटेल तितके मुदती पर्यंत पाठविण्याचा अधिकार कोणतेही कमिशनराला आहे किंवा जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचा हुकूम घेऊन त्याप्रमाणे करण्याचा अधिकार डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास आहे, सदरू प्रमाणे आणखी पाठविलेले पोलिसावर डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाचा हुकूम चालेल, आणि त्याचा खर्च अर्ज करणारे मनुष्याने दिला पाहिजे, परंतु असे ठरविले आहे की, कमिशनराला किंवा डिस्ट्रिक्ट

सुपारिटेण्डेण्टास एक महिन्याची लेखी सूचना देऊन किंवा सदहू दोहो अंमलदारांपैकी कोणताही अंमलदार जितक्या कमी मुदतीची सूचना कबूल करील तितके कमी मुदतीची सूचना देऊन सदहू प्रमाणे पाठविलेले पोलीस काढून न्या असे सांगण्याचा अधिकार ज्या मनुष्याचे अर्जावरून सदहू प्रमाणे पोलीस पाठविले असेल त्यास आहे. आणि सदहू प्रकारचे सूचनेची मुदत पुरी झाली म्हणजे सदहू प्रकारचे ज्यास्ती पोलिसाचे खर्चाचा भार त्या मनुष्यावरून उतरतो असे समजावे.

१५. लोखंडी सडकेचे किंवा कालव्याचे किंवा इतर सार्वजनिक काम किंवा कारखाना लोखंडी सडकेचे व इतर काम किंवा व्यापाराचे काम मुलकाचे कोणतेही भागांत चालविणे. माचे भासपास ज्यास्ती पोलीस फोर्स लाल किंवा चालत असेल, आणि सदहू प्रकारचे कामावर किंवा कारखान्यावर ठेवलेले मनुष्यांचे वर्तणुकीमुळे किंवा ते अमुक प्रकारची वर्तणूक करतील असे वाटल्यामुळे सदहू प्रकारचे ठिकाणांत पोलीस ज्यास्ती ठेवणे अवश्य आहे असे कमिशनराचे नजरेस येईल तेव्हा सरकारचे अनुमत घेऊन खाली लिहिल्याप्रमाणे करण्याचा अधिकार त्यास आहे म्हणजे ज्यास्ती पोलीस फोर्स त्या ठिकाणी पाठविण्याचा व जरूर असेल तो पर्यंत तो तेथे ठेवण्याचा आणि ज्या मनुष्याचे स्वाधीन सदहू प्रकारचे काम किंवा कारखाना किंवा व्यापार चालविण्याचा ऐवज असेल त्या मनुष्यावर सदहू प्रमाणे अवश्य झालेले ज्यास्ती पोलीस फोर्साचे पगाराकरिता वरात वेळोवेळी करण्याचा अधिकार आहे. आणि सदहू प्रमाणे वरात झाली म्हणजे सदहू प्रकारचे मनुष्याने तो ऐवज दिला पाहिजे.

१६. मुंबई इलाक्याचे ज्या भागांत किसान झाली असेल किंवा होण्याची भीति असेल ज्या जिल्ह्यांत किसान झाली तेथे अथवा मुंबई इलाक्याचे ज्या भागांतील राहणारांचे वर्तणुकीवरून पोलीसाची संख्या वाढविणे योग्य वाटेल तेथे ल त्या जिल्ह्यांत ज्यास्ती पोलीस फोर्स ठेवणे. मामूल प्रमाणे ठेवण्याचे पोलीस फोर्सहून ज्यास्ती पोलीस फोर्स ठेवण्याविषयी जाहिरनामा लावून व आपणास योग्य वाटेल त्या इतर रीतीने हुकूम करण्याचा अधिकार सरकारास आहे. सदहू प्रमाणे ठेवलेले ज्यास्ती पोलीसाबाबत खर्च होईल तो सगळा किंवा त्याचा काही भाग सरकारचे नजरेस येईल त्या प्रमाणे मुलकाचा जो भाग जाहिरनाम्यांत लिहिला असेल त्या भागावर स्थानिक कर बसवून अदा करावा आणि जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाने लिहून पाठविले असतां कलेक्टराने त्या भागांतील राहणारांवर आपणास वाजवी वाटेल त्याप्रमाणे आकारणी करून ती रक्कम वसूल करावी. परंतु असे ठरविले आहे की मुंबई इलाक्याचा जो भाग सदहू प्रमाणे जाहिरनाम्यांत लिहिला असेल तो भाग, सन १८५० चे २६ वे आक्टान्वये किंवा इतर चालू आक्टान्वये ज्या शहरांत म्युनिसिपल कमिशन असेल त्या शहराचे हद्दीत असेल तर सदहू खर्च

म्युनिसिपल् फंडांतून अदा करावा, आणि त्या कारणासाठी आणखी कोणताही कर बसविणे जरूर असेल तर त्या कराची आकारणी म्युनिसिपल् कमिशनाने करावी.

१७. सदरील शेवटले तीन कलमांत सांगितल्याप्रमाणे ज्यास्ती पोलीस ठेवल्याबद्दलचा बणास्ती पोलीस फोंसाचे खर्चा- ऐवज त्याच कलमाअन्वये यावयाचा तो सात दिवसांची चा ऐवज वसूल करणे.

लेखी सूचना दिल्यानंतर कलेक्टराचे हुकुमावरून खाली लिहिलेले रीतीने वसूल करावा म्हणजे महसूल वसूल करण्याविषयी जे कायदे चालू असतील त्या कायद्याअन्वये महसुलाचा ऐवज या रीतीने वसूल करतात त्याच रीतीने वसूल करावा. आणि याबाबद ऐवज येईल तो किंवा सदहू प्रमाणे वसूल करण्यास येईल तो जनरल पोलीस फंड या नावाचे फंडांत जमा करावा. आणि सरकार हुकूम करील त्याप्रमाणे पोलीसचे खर्चाकडे लावावा. परंतु असे ठरविले आहे की सदरील शेवटले कलमाचे विशेष ठरावावरून या रकमांची आकारणी केली असेल त्या सर्व रकमा सरकारांत भरण्याकरिता म्युनिसिपल कमिशनाने हुकुमावरून वसूल कराव्या. आणि वसूल करणे त्या शहर सुधारण्याचे कामासाठी आकारणी या रीतीने वसूल करतात त्या रीतीने त्याने वसूल कराव्या.

१८. लोकांचा स्वस्थपणा न मोडण्यासाठी किंवा गर्दी किंवा मारामारी मोडण्यासाठी माजिस्ट्रेट किंवा डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंट वगैरे याणीं पोलीसास मदत करा असे लोकांस सांगत, असेल त्यास धरण्यासाठी कोणतेही मनुष्यास मदत करण्यास सांगण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास किंवा डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास किंवा असिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास किंवा कोणतेही पोलीस अंमलदारास आहे.

१९. जे पोलीस फोर्स जरूर असेल ते गर्दी किंवा मोठी धांदल मोडण्या पुरते गर्दी वगैरे मोडण्यास पोलीस नाही असे वाटेल त्या प्रसंगी नवळचे लष्करी पोष्टाचे फोर्स पुरते नसेल तर नवळचे लष्करी पोष्टाचे ठिकाणचे कम्पा. किंवा ठाण्याचे कम्पाईंग आफिसरानवळ शस्त्राचे बळाने डिंग आफिसरानवळ लष्करी मदत दंगा मोडण्यासाठी लष्करी मदत मागण्याचा अधिकार त्या मागण्याचा अधिकार त्या जागेचे ज्या माजिस्ट्रेटास सर्वाहून अधिक मुखत्यारी भिन्न मुखत्यारी असेल त्यास आहे. असेल त्यास आहे.

२०. प्रत्येक पोलीस अंमलदार ज्या निवड्याचा किंवा निवड्याचा असेल त्या निवड्याचा अंमलदार नेहेमी कामगिरीवर आहे असे या भाकटातील कामगिरीवर आहेत असे समजावे सर्व कारणासाठी समजावे. आणि मुंबई इलाक्याचे आणि त्यास मुंबई इलाक्याचे इतर कोणतेही भागांत पाठविण्याचा अधिकार इतर कोणतेही भागांत त्याची जरूर असेल तो पर्यंत तेथे त्यास कामगिरीवर कोणतेही वेळी पाठविण्याचा अधिकार आहे.

२१. योग्य अधिकार्याने कायदेशीर दिलेले सर्व हुकूम व वारंटे तात्काळ मान्य पोलीस अंमलदारांची कामे. करून अंमलांत आणणे हे; आणि लोकांचे स्वस्थतेसंबंधी वातपी मिळवून कळविणे हे; आणि गुन्हे न होत व लोकांस पीडा न होई असा बंदोबस्त करणे हे; आणि गुन्हेगारांचा शोध लावून त्यांस इनसाफास आणणे हे; आणि ज्या मनुष्यास धरण्याचा आपणास कायद्याने अधिकार असेल व ज्यास धरण्याविषयी वाजवी सबब असेल त्यास धरणे हे प्रत्येक पोलीस अंमलदाराचे काम आहे असे समजावे. आणि या कलमांत सांगितलेले कोणतेही कारणासाठीं दाखू पिण्याचे दुकानांत किंवा जुगाराचे घरांत किंवा वेदंगी मनुष्याचे जाण्या येण्याचे इतर जागेंत वारंतावाचून शिरून चौकशी करण्याचा अधिकार प्रत्येक पोलीस अंमलदारास आहे असे समजावे.

२२. हत्यारें किंवा इतर पदार्थ गैरकायद्याचे कामासाठीं ठेवलीं आहेत असे आप- गैरकायद्याचे कामासाठीं हत्या- णास वाटण्याची चांगली सबब असेल तर ते सर्व धर- रे वगैरे ठेवली आहेत असे वाटेल प्याचा अधिकार ज्या पोलीस अंमलदाराचा दरजा कान्स्टे- बलाचे दरजाहून अधिक असेल त्यास आहे. परंतु धर- प्यासाठीं राहण्याचे घरांत शिरणे जरूर असेल तर वारं- तावाचून शिरू नये. जिब्दाचा माजिस्त्रे फर्माविल त्या प्रमाणें त्या हत्यारांची व पदार्थांची व्यवस्था करावी.

जिब्दाचा माजिस्त्रे फर्माविल त्या प्रमाणें त्या हत्यारांची व पदार्थांची व्यवस्था करावी.

२३. माजिस्त्रेतासमक्ष मजकूर जाहीर करण्याचा आणि गुन्हा करणारे कोणतेही मजकूर जाहीर करण्याचा व मनुष्यावर कायदाअन्वये निघत असेल असे समन किंवा गैर अधिकार पोलीस अंमलदारास आहे. वारंट किंवा झाडा घेण्याचे वारंट किंवा कायदेशीर इतर कोणतेही हुकूम मागण्याचा आणि शेवटचा फैसला होई तो पर्यंत त्या मनुष्यावर किर्यादीचे काम चालविण्याचा अधिकार कोणतेही पोलीस अंमलदारास आहे.

२४. सर्व बेवारसी माल आपले ताब्यांत घेणे व तो ज्या गांवांत सांपडला असेल बेवारसी माल पोलीस अंमल- त्या गांवचे पोलीस पाटलाचे स्वाधीन करून त्याची पाव- दारांनीं आपले ताब्यांत घेऊन गा- वचे पोलीस पाटलाचे स्वाधीन ती घेणे हे प्रत्येक पोलीस अंमलदाराचे काम आहे. आणि ती पावती पोलीस अंमलदाराने त्या मागीं हुकूम असणारे जवळचे माजिस्त्रेताकडे पाठवावी.

२५. कोणी मनुष्य या आकटाअन्वये पोलीस अंमलदाराचे कामांतून दूर होईल तो कोणी मनुष्य पोलीस अंमलदा- आपला दाखला व कपडे व हत्यारें वगैरे साम सरंजाम राचे कामांतून दूर झाल्यावर दा- खला वगैरे परत देण्यास नाही व आपले काम करण्यासाठीं आपणास जरूरीच्या इतर म्हणतील वे. जिनसा दिल्या असतील त्या परत देण्यास बुध्यां हयगय करील किंवा नाही म्हणेल तर माजिस्त्रेतासमक्ष त्यावर त्या गोष्टीची शाबिती झाली

म्हणजे तो दोनशें रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल किंवा दंड न देईल तर पराकाष्ठा सहा महिने पर्यंत दोहोंपैकी कोणतेही एका प्रकारचे कैदेचे शिक्षेस पात्र होईल.

२६. पोलीस अंमलदार आपणास जे कर्तव्य त्या विरुद्ध वर्तणूक करील तो अथवा कामाची हयगय केली वगैरे योग्य अधिकाऱ्याने केलेली कानून किंवा कायदा किंवा असतां शिक्षा होईल ती.

कायदेशीर हुकूम बुघ्या तोडील किंवा त्याची हयगय करील तो; अथवा परवानगी वांचून किंवा दोन महिन्यांची पूर्वी सूचना दिल्यावांचून आपले हुद्याचे कामांतून आंग काढील तो; अथवा पोलीसचे कामाशिवाय इतर कोणतेही काम हुकुमावांचून पतकरील तो; अथवा भितरेपणा करील तो; अथवा आपले कैदेतील कोणतेही मनुष्यास आधारावांचून मारहाण करील तो मानिखेडासमक्ष सदहू गोष्टीची शाबिती झाली म्हणजे पराकाष्ठा तीन महिन्यांचे पगारापर्यंत दंडास किंवा पराकाष्ठा तीन महिने पर्यंत दोहोंपैकी कोणतेही एका प्रकारचे कैदेचे शिक्षेस किंवा या दोन्ही शिक्षास पात्र होईल.

२७. सार्वजनिक रस्त्यांत किंवा गल्लींत किंवा रहदारीचे इतर ठिकाणांत लोक अलोकानीं जमून चालणे वगैरे- मतील तर त्याणीं कसे जमावे व जमून जातील तेव्हां कसे बाबद बंदोबस्त करण्याविषयी हुकूम. जमून जावे याविषयी कारण परतें हुकूम करण्याचा आणि जमून जाणे तें कोणते रस्त्यांनीं व कोणते वेळां जावे तें ठरविण्याचा अधिकार पोलीसचे डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेण्डेंटास व असिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेण्डेंटास आहे. सणाचे व धर्म संबंधी क्रियेचे प्रसंगी गांवांतील रस्त्यांत वाघे बाजविणे त्याविषयीही नियम ठरविण्याचा अधिकार त्यांस आहे.

२८. सार्वजनिक रस्त्यांत व गल्लींत व रहदारीचे ठिकाणांत व आंधोळ करण्याचे व सार्वजनिक रस्त्यांत वगैरे पो- धुण्याचे व उताराचे जागांत व लोकांचे जाण्यायेण्याचे लिसानीं बंदोबस्त ठेवावा. इतर सर्व जागीं किंवा ईश्वरभक्ति करण्याचे ठिकाणांत भक्ति करीत असतील तेव्हां त्या ठिकाणचे आसपास बंदोबस्त ठेवणे हें आणि सार्वजनिक रस्त्यांत व गल्लींत व रहदारीचे ठिकाणांत व आंधोळ करण्याचे व धुण्याचे व उताराचे जागांत मार्ग बंद न होई व सार्वजनिक तरीत फार दाटी न होई असा बंदोबस्त ठेवणे हें पोलीसाचें काम आहे.

२९. सदरील शेवटले दोहों कलमा अन्वये दिलेले हुकुमास कोणी मनुष्य हरकत सदरील शेवटले दोहों कलमा- करील किंवा न मानील तो, सदहू प्रकारचा हुकूम या आ- अन्वये दिलेले हुकूम न मानल्यास कटाचे २७ वे कलमा अन्वये केला असेल तर त्या गोष्टीची त्यावर मानिखेडासमक्ष शाबिती झाली असतां, दोनशें रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल किंवा दंड न देईल तर पराकाष्ठा सहा महिने पर्यंत दोहोंपैकी कोणतेही एक प्रकारचे कैदेचे शिक्षेस पात्र होईल; आणि सदहू प्रकारचा हुकूम या आकटाचे २८ वे कलमा

अन्वये केला असेल तर, त्या गोष्टीची त्यावर मानिस्त्रेटासमक्ष शाबिती शाली असता पन्नास रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल किंवा दंड न देईल तर पराकाष्ठा दोन महिने पर्यंत दोहोंपैकी कोणतेही एका प्रकारचे कैदेचे शिसेस पात्र होईल.

३०. सदरील शेवटले तीन कलमांत सांगितलेले बाबतींत जिल्ह्याचे मानिस्त्रेटाचा मार्गोल तीन कलमांअन्वये जि- सामान्य अधिकार आहे त्या अधिकारास त्या कलमांतील ल्हाचे मानिस्त्रेटाचा अधिकार. कोणतेही ठरावावरून व्यत्यय येतो असे समजून नये.

३१. ज्या शहरांत किंवा इतर जागेंत मानिस्त्रेट राहत असेल त्या शहरांत किंवा कोणतेही शहरांत किंवा इतर जागेंत अथवा ज्या शहरास किंवा इतर जागेस किंवा ज्या जागेंत राहणारास किंवा येणारे जाणारे लोकांस अडथळा किंवा नुकसानी बगैरे कोणी मनुष्यानीं मुद्दाम लागू केले असेल त्या शहरांत किंवा इतर जागेंत केली तर त्या गोष्टीची शाबिती झाली असता ते ५० रुपये पर्य- किंवा रस्त्यांत किंवा रस्त्यानजीक कोणी मनुष्य राहणारास त दंडास किंवा पराकाष्ठा आठ किंवा येणारे जाणारे लोकांस अडथळा किंवा त्रास किंवा दिवस पर्यंत कैदेचे शिसेस पात्र जोखीम किंवा भय किंवा नुकसानी होई असे रीतीने होतील.

सदरु प्रमाणें गुन्हा करणारे खाली लिहिलेप्रमाणें गुन्हा करील तर मानिस्त्रेटासमक्ष मनुष्यास बारंटावाचून कैद कर- त्या गोष्टीची त्यावर शाबिती शाली असता तो पन्नास ण्याचा अधिकार पोलीस अंमल- रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल किंवा दंड न देईल तर दारास आहे. पराकाष्ठा आठ दिवस पर्यंत कैदेचे शिसेस पात्र होईल. आणि कोणी मनुष्य तसा गुन्हा आपणा समक्ष करतांना आढळेल त्यास बारंटावाचून कैद करण्याचा अधिकार कोणतेही पोलीस अंमलदारास आहे.—म्हणजे

१. कोणी मनुष्य कोणतेही जनावरास अविचारानें व निर्दयपणानें बडवील किंवा कोणतेही जनावरास अविचा- त्याचा गैरउपयोग करील किंवा त्यावर जुलूम करील तो. रानें बडविणें बगैरे.

२. कोणतीही सार्वजनिक विहीर किंवा तळें किंवा हौद किंवा पाण्याची जागा कोणतेही तज्ज्ञांत किंवा हौद ज्या कामासाठी नेमली असेल त्या कामास ती कमी उपयो- बगैरेंत आघोळ करणें किंवा तो गी होई असे रीतीने त्यांत कोणी मनुष्य आघोळ करील खराब करणे. किंवा धुवील किंवा इतर रीतीने खराब करील किंवा खराब करवील तो. परंतु असे ठरविलें आहे की, तसें न करण्याविषयी जिल्ह्याचे भाषेत जाहिरनामा जवळचे प्रसिद्ध जागेंत लावलेला असावा.

३. कोणी मनुष्य कोणतेही रस्त्यांत किंवा रहदारीचे ठिकाणांत घोड्यावर किंवा घोड्यावर किंवा इतर गुरावर इतर गुरावर बसून किंवा इतर रीतीने त्यास अविचारानें बसून किंवा इतर रीतीने अविचा- किंवा फार जोरानें हाकील किंवा शिकवील किंवा त्यास रानें तें हाकणें किंवा शिकविणें

किंवा सांभाळण्याचा पुरता बंदोबस्त सांभाळण्याचा पुरता बंदोबस्त केल्यावाचून सोडून जाईल केल्यावाचून सोडून जाणें.

अथवा कोणतेही गुरू किंवा वाहन काढून न्या अशी सूचना पोहचल्यावर जरूर असेल त्यापेक्षा अधिक वेळ पर्यंत राहूं देईल किंवा अंधारे रात्रीस कोणतेही प्रकारची गाडीपुरता उजेड पडे असा दिवा बरोबर असल्यावाचून हाकील

कोणताही माल हुकुमावाचून अथवा हुकुमावाचून कोणताही माल विकण्यासाठी किंवा विकण्यास मांडणें.

नेमलेले जागेखेरीज इतर इतर कशासाठी मांडील अथवा नेमलेले जागेखेरीज इतर ठिकाणी कचरा किंवा हेंदर किंवा ठिकाणी कोणताही कचरा किंवा हेंदर किंवा गदळ ठेवी-गदळ ठेवणें.

ल तो; अथवा माजिस्त्रेटाचे किंवा म्युनिसिपाल कमिशनराचे किंवा पोलीस अंमलदाराचे परवानगीवाचून कोणतेही दारू काम सोडील किंवा सार्वजनिक रस्त्यापासून ५० फुटांचे आत बंदूक बगिरे अग्निशस्त्र किंवा दारू काम सोडील तो.

४. कोणी मनुष्य सार्वजनिक रस्त्यात किंवा गल्लीत किंवा रहदारीचे ठिकाणात कोणतेही सार्वजनिक रस्त्यात किंवा त्याचे जवळ व समोर कोणतेही गुरू मारील किंवा किंवा रस्त्यासमोर गुरू मारणें किंवा त्रास येण्यासारखी कुरूपता मारलेले गुरू किंवा कातडे साफ करील अथवा (बुध्या किंवा रोग निलंबजपणानें उप व निलंबजपणानें आपले शरीर उघडें ठेवील किंवा) ठेवणें.

पैका मिळविण्याकरिता त्रास येण्यासारखी कुरूपता किंवा पीडा करणें किंवा दारू बगिरे रोग उघडा ठेवील किंवा पीडा करील; अथवा दारू पिऊन तुफान किंवा दांडगाई करणें किंवा आपला सांभाळ करवत नाही असें मस्त होणें. वगैरे पिऊन तुफान किंवा दांडगाई करील किंवा आपणास आपला सांभाळ करवत नाही असा मस्त होईल तो.

३२. सदरील शेवटले कलमाअन्वये कोणताही आरोप ज्या मनुष्यावर आला मागल्या कलमाअन्वये ज्या मनुष्यावर आरोप असेल त्या मनुष्यास आपणासमस्त आणव्यावर, माजिस्त्रेता-जुण्यावर आरोप असेल त्याचा जातमुचलका पोलीस अंमलदारानें समस्त त्यानें हजर होण्याविषयी जामिनासुद्धा किंवा जामि-न्यावा, नावाचून त्या मनुष्याचा जातमुचलका घेणें हें कान्स्टेबलाचे

दरज्याहून वरचे दरज्याचे प्रत्येक पोलीस अंमलदाराचें काम आहे.

३३. कोणी मनुष्य माजिस्त्रेटाचे किंवा म्युनिसिपाल कमिशनराचे परवानगीवाचून सामान्य पीडा. कोणतेही रहदारीचे ठिकाणात मांडव किंवा छपरी किंवा

तबेला किंवा तसे इतर काहीं बांधील अथवा धोंडे किंवा इमारती सामान ठेवील अथवा जवळ राहणारास किंवा येणारे जाणारे लोकांस त्रास होई असे रीतीनें शहराचे किंवा गावाचे हद्दीतील किंवा जागेतील टाक्यांत किंवा उकिरड्यांत किंवा तसे इतर कशांत घाणेरडा पदार्थ पुरते कारणावाचून बुध्या जमूं देईल अथवा कोणतेही घरांतून किंवा कारखान्यांतून किंवा तबेल्यांतून किंवा शेतखान्यांतून किंवा तसे कशांतून रहदारीचे ठिकाणांत घाणेरडा पदार्थ पुरते कारणावाचून बुध्या वाढूं देईल; अथवा जें तळें

किंवा हीद पाणी पिण्यासाठी नेमला असेल त्यांत पावसाळ्यामध्ये ज्या नात्याने पाणी येत असेल त्या नात्यांत मेलेलीं जनावरे किंवा कोणताही कचरा किंवा हेंदर टाकील किंवा ज्या इतर जागेंत सदहू प्रकारचे गदळ टाकले असता लोकांस उपद्रव होईल त्या जागेंत टाकील; अथवा ठरविळेल्या कानू किंवा माजिस्ट्रेटाचा हुकूम अमान्य करून गवत किंवा इतर जालाग्राही पदार्थ राहण्याचे घरापासून किंवा पडसाळे पासून किंवा इतर इमारतीपासून ५० वाराचे आंत रचून किंवा सांठवून ठेवील किंवा त्याप्रमाणें रचून किंवा सांठवून ठेवला असेल तो काढून नेण्यास चुकेल अथवा कसळ्यांतील किंवा गांवांतील किंवा राहण्याचे जागेंतील किंवा त्या जवळील जमिनीवरील अथवा सार्वजनिक रस्त्यांतील किंवा रहदारीचे ठिकाणांतील किंवा त्या जवळील जमिनीवरील वया किंवा वाढलेलीं निवडुंगें किंवा रान फारच वाढूं दिव्यानें लोकांस उपद्रव करण्यासारखें असेल त्या वया छाटण्याविषयी किंवा तीं निवडुंगें किंवा रान छाटण्याविषयी किंवा काढून टाकण्याविषयी माजिस्ट्रेटानें हुकूम केला असेल तो अमान्य करील त्या मनुष्यावर त्या गोष्टीची माजिस्ट्रेटासमक्ष शाबिती झाली असतां तो सदहू प्रकारचे प्रत्येक गुन्हाबद्दल पन्नास रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल किंवा दंड न देईल तर पराकाष्ठा आठ दिवसांपर्यंत कैदेचे शिक्षेस पात्र होईल. परंतु असें ठरविलें आहे कीं, ३ फूट उंच व ३ फूट रुंद याहून कमी उंचीच्या व रुंदीच्या वया छाटण्याविषयी कोणा मनुष्यास सांगूं नये.

३४. कोणतेही शहराचे किंवा गांवाचे सार्वजनिक किंवा पड जमिनींतील निवडुंगें शहराचे किंवा गांवाचे पड ज. किंवा इतर वनस्पति किंवा कोणतीही पीडा काढून टाकणें मिनीनून निवडुंगें किंवा इतर कोणताही पीडा काढून टाकणें. जरूर आहे असें फुल पावर माजिस्ट्रेटाचें अनुमत असेल तेव्हां त्या सार्वजनिक जमिनीशीं संबंध असणारे सर्व मनुष्यांस आणि त्या शहरांत किंवा गांवांत राहणारास जनरल नोटिस देऊन ती काढून टाकण्याविषयी हुकूम करण्याचा अधिकार सदहू प्रकारचे माजिस्ट्रेटास आहे. ती नोटिस चावडींत किंवा लोकांचे जाण्या येण्याचे इतर मुख्य जागेंत लावावी. त्या नोटिशींत माफक मुदत लिहिली असेल त्या माफक मुदतींत (ती मुदत ७ दिवसाहून कमी असूं नये) त्या हुकुमाप्रमाणें न केले तर त्या वनस्पती व पीडा काढून टाकण्याचा माजिस्ट्रेटास अधिकार आहे आणि त्या विषयी खर्च होईल तो सदहू माजिस्ट्रेटानें फर्माविलें असतां या आक्टाचे १६ वे व १७ वे कलमांत सांगितलेले रीतीने लोकांवर घालून त्याजवळून वसूल करावा.

३५. या आक्टा अन्वये गुन्हाची शाबिती झाल्यावर इनसाफ करणारे अंमलदारानें हुकुमत. शिक्षा ठरविणें ती दंड किंवा कैदेची शिक्षा करण्याची सामान्यतः आपणास जी हुकुमत असेल त्या हुकुमतीचे आंत ठरवावी. परंतु असें ठरविलें

आहे की कांस्टेबलचे दरजाहून अधिक दरजा असणारे पोलीस अंमलदारावर या आ-
विशेष ठराव.

कटा अन्वये आरोप असेल त्याची चौकशी करून निकाल
करणे तो माजिस्ट्रेटाचे संपूर्ण अधिकार चालविणारे अंमलदाराने मात्र केला पाहिजे.

३६. या आकटांत ज्या गुन्हाविषयी शिक्षा ठरविली आहे त्या गुन्हाबद्दल इतर कोणतेही
क्रियाद करण्याचे अधिकारास कायद्या अन्वये किंवा आकटा अन्वये कोणी मनुष्यावर कि-
व्यत्यय येत नाही.

याद करण्याची मनाई आहे असा अर्थ या आकटांतील कोणतेही ठरावाचा करून नये अ-
यवा तसे गुन्हाबद्दल या आकटांत शिक्षा ठरविली आहे तिजहून इतर किंवा अधिक शिक्षा
इतर कोणतेही कायद्यावरून किंवा आकटावरून होण्यास तो मनुष्य पात्र होत नाही असा-
विशेष ठराव,

ही अर्थ करून नये. परंतु असे ठरविले आहे की एकेच
गुन्हाबद्दल कोणा मनुष्यास दोन वेळां शिक्षा करून नये.

३७. ज्या गुन्हाबद्दल शिक्षा करण्याचा अधिकार कोणतेही माजिस्ट्रेटास आहे त्या
दंड किंवा गुन्हेगारी जप्ती क गुन्हाबद्दल या आकटाचे आधाराने दंड किंवा गुन्हेगारी
रून वसूल करावी.

ठरविण्यांत येईल ती न भरली असता त्या माजिस्ट्रेटास योग्य वाटेल तर जिल्ह्याचे मा-
जिस्ट्रेटाचे हद्दीत गुन्हेगाराचा माल असेल तो जप्त करून विकून तो दंड किंवा गुन्हे-
गारी वसूल करण्याचा अधिकार आहे; माल जप्त करून विकणे तो ज्या माजिस्ट्रेटाने
डुकूम केला असेल त्याचे वारंटावरून जप्त करून विकावा.

३८. सदरहू प्रकारचा दंड किंवा गुन्हेगारी तात्काळ न भरली तर सदरहू प्रकारचे
जप्तीचे वारंटाचे परिणामाची जप्तीचे वारंटाचे परिणामाची हकीकत योग्य वेळीं लिहून
हकीकत लिहून येई तोपर्यंत काय येई तो पर्यंत गुन्हेगारास धरून कैदेत ठेवण्याविषयी डु-
कुम करावी.

करण्यास माजिस्ट्रेट मुखत्यार आहे. परंतु जप्तीचे वारंटाचे परिणामाची हकीकत
ज्या जागी व ज्या वेळी पाठविण्याची ठरविली असेल त्या जागी व त्या वेळी मी हजर
होईन असा माजिस्ट्रेटाचे खातरीचा नामीन गुन्हेगाराने दिला असता त्या गुन्हेगारास
धरून कैदेत ठेवू नये.

३९. दंड वसूल करण्यापुरता माल जप्तीत सापडला नाही असे जप्तीचे वारंटाचे
जप्तीत माल पुरता न सापडला परिणामाची हकीकत लिहून आल्यावरून दिसून येईल
तर कैदेत ठेवावा.

आणि गुन्हेगार तात्काळ दंड न भरिल तर किंवा गुन्हेगा-
राचे जवानीवरून किंवा इतर रीतीने माजिस्ट्रेटाची खातरी होईल की जप्तीचे वारंट दिले
असता केलेला दंड किंवा ऐवज वसूल होईल इतका माल गुन्हेगाराजवळ नाही, तर आ-
पले सहीचे वारंट देऊन आपले विचारास येईल त्या प्रमाणे कैदेत ठेवण्यासाठी गुन्हेगा-
रास (तो युरोपियन ब्रिटिस रयत नसेल तर) वरुंगांत पाठविण्याचा अधिकार सदरहू मा-
जिस्ट्रेटास आहे. पन्नास रुपयांहून अधिक दंड नसल्यास कैदेची मुदत दोन वर्षांलेंडर

महिऱ्यावर असू नये. आणि शंभर रूपयांहून अधिक दंड नसल्यास कैदेची मुदत चार क्वालेंडर महिन्यावर असू नये. आणि या खेरीज इतर प्रसंगी कैदेची मुदत सहा क्वालेंडर महिन्यावर असू नये. परंतु ऐवज दिला असतां सदहू पैकीं कोणतेही प्रसंगी कैदेतून सोडून द्यावा.

४०. गुन्हेगार युरोपियन ब्रिटिश रयत असेल तेव्हा मानिस्ट्रेट जस्टिस आफ् धि गुन्हेगार ब्रिटिश रयत असेल पीस असेल तर त्याणें खाली लिहिलेले रीतीनें दंड वसूल त्याजवळून दंड वसूल करणें.

करावा म्हणजे आंगावर जाण्याचे मुकदम्यांत दंड वसूल करण्याची जी रीत ३ रे जार्ज बादशाहाचे कारकिर्दीत ठरलेले ५३ वे स्टार्टूटचे १५५ वे चापटराचे १०५ वे कलमांत सांगितली आहे त्या रीतीनें वसूल करावा. सदहू मानिस्ट्रेट जस्टिस आफ् धि पीस नसेल तर घडलेल्या गोष्टी त्याणें दफतरांत लिहाव्या आणि तें दफतर जिल्ह्याच्या हद्दींत इतर कोणतेही मानिस्ट्रेट जस्टिस आफ् धि पीस असेल त्याकडे पाठवावें. मग त्या मानिस्ट्रेटांनें वर सांगितलेले रीतीनें दंड वसूल करण्यासाठीं गुन्हेगारावर काम चालवावें.

४१. पोलीस अंमलदाराचे हातून समन वगैरे डुकूम पोहोचविण्याबद्दल ऐवज येईल पोलीसाचीं व बातमी देणाराचीं तो सर्व आणि इनामाचा व दंडाचा किंवा इनामाचे व दंडाचे इनामे जनरल पोलीस फंडांत भरवावें. हिशाचा ऐवज बातमी देणारास कायद्या अन्वये देण्यांत येतो तसा ऐवज पोलीस अंमलदारानें दिलेले बातमीवरून येईल तो सर्व जनरल पोलीस विशेष ठराव. फंडांत जमा करावा. परंतु असें ठरविलें आहे कीं पोलीस फोसांतील कोणीं मनुष्यानें विशेष चाकरी बजाविल्याबद्दल त्यास सदहू प्रकारचे इनामाचा किंवा दंडाचा सगळा ऐवज किंवा त्याचा कांहीं भाग देण्याविषयीं मनाई या कलमांतील कोणतेही ठरावावरून होते असें समजूं नये.

४२. या आकटांतील ठरावावरून किंवा या आकटाअन्वये पोलीसचे सामान्य अधिकारिांचो मुदत. कार दिले आहेत त्या अधिकारांवरून कोणतीही गोष्ट केल्याबद्दल किंवा करण्याचा इरादा केल्याबद्दल कोणा मनुष्यावर फिर्याद करण्यास कायद्या प्रमाणें आधार असेल ती फिर्याद करणें ती ज्या गोष्टीविषयीं करण्याची असेल ती गोष्ट झाल्यापासून तीन महिन्यांचे आत सुरू केली पाहिजे, नाही तर चालणार नाही. आणि सदहू फिर्याद सुरू करण्यापूर्वीं कमीत कमी एक महिना अगोदर त्या फिर्यादीची व तिचे कारणाची लेखी सूचना प्रतिवाद्यास किंवा ज्या जिल्ह्यांत गोष्ट झाली असेल त्या जिल्ह्या नुकसानीचा मोबदला देण्यास चे डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेण्डेंटास किंवा असिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेण्डेंटास द्यावी. सदहू प्रमाणें फिर्याद केल्यापूर्वीं प्रतिवादीनें नुकसानीचा पुरता मोबदला देण्यास काढला असेल तर अथवा फिर्याद केल्यानंतर प्रतिवाद्यानें किंवा प्रतिवाद्याचे तर्फेनें पुरती रकम कोर्टांत भरली असेल तर वादीचा

फिर्याद चालणार नाही. आणि सदहू प्रकारचे मुकदम्यात हुकुमनामा वादीचे तर्क शाला तथापि प्रतिवादीजवळून त्यास खर्च मिळणार नाही. परंतु ज्या जज्जापुढे त्या मुकदम्या- विशेष ठराव. चा इनसाफ होईल तो जज्ज ती फिर्याद योग्य केली असा दाखला देईल तर प्रतिवादी जवळून खर्च मिळेल. परंतु असे ठरविले आहे की, सदहू प्रकारचे अंमलदारावर ज्या गोष्टीबद्दल फौजदारीत काम चालले असेल त्याच गोष्टीबद्दल त्याजवर दिवानीत काम चालणार नाही.

४३. कोणी पोलीस अंमलदाराने आपले हुद्याचे नात्याने कोणतीही गोष्ट केल्या- वारंटाचे आधारेने गोष्ट केली बद्दल त्यावर कोणतीही फिर्याद होईल किंवा काम चालेल असा जाव. त्यास त्यास खाली लिहिल्याप्रमाणे जाब देण्याचा अधिकार आहे म्हणजे सदहू गोष्ट केली ती माजिस्ट्रेटाने दिलेले वारंटाचे आधारेने केली असा जाब देण्याचा अधिकार आहे. सदहू प्रकारची गोष्ट करावी म्हणून ज्या वारंटात फर्माविले असेल व ज्यावर माजिस्ट्रेटाची सही म्हणून असेल ते हजर करून सदहू जाब शाबीत करावा. मग माजिस्ट्रेटाचे हुकुमतीत कोणतेही व्यंग असले तथापि प्रतिवादीचे तर्क हुकुमनामा करावा. माजिस्ट्रेटाचे सहीचे खरेपणाविषयी कोर्टास संशय येण्यास कारण असल्यावाचून माजिस्ट्रेटाचे स- विशेष ठराव. हीविषयी पुरावा जरूर नाही. परंतु असे ठरविले आहे की

सदहू प्रकारचे वारंट देणारे अधिकाऱ्यावर लोकांस जो इलाज असेल त्यास या कलमा- तील कोणतेही ठरावावरून व्यत्यय येतो असे समजून नये.

४४. पोलीसचे कारणासाठी गावचे कोणतेही पोलीस अंमलदारावर जो अवलंब्यार जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाने जिल्ह्या चालविण्यास जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट मुखत्यार आहे तो अ- चे माजिस्ट्रेटाचा अधिकार डिस्ट्रिक्ट पोलीस सुपरिटेंडेंटास द्यावा. खत्यार पोलीस कमिशनराचे मंजुरीने पोलीसचे डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेंडेंटास देण्याचा अधिकार जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटास आहे.

४५. बंशपरंपरेचे किंवा इतर प्रकारचे गावचे पोलीस अंमलदाराचे नांव या आकटा गावचे पोलीस अंमलदार. अन्वये पटांत दाखल झाले नसेल तर त्यास या आकटातील को- णताही ठराव लागू होतो असे समजून नये. सदहू प्रमाणे नांव पटांत दाखल झाले म्हण- जे त्या अंमलदारास या आकटातील ठराव लागू होतील. बंशपरंपरेचे गावचे पोलीस अं- मलदाराचे नांव या आकटा अन्वये पटांत दाखल करणे ते त्याचे अनुमतावाचून आणि त्यास नेमण्याचा ज्यास हक्क असेल त्याचे अनुमतावाचून दाखल करू नये.

४६. हा आकट सिंध प्रांतास लागू आहे, परंतु मुंबई शहरास लागू नाही.

हा आकट सिंधला लागू आहे परंतु मुंबई शहरास लागू नाही.

४७. या आकटास "सन १८६७ चा मुंबईचा डिस्ट्रिक्ट पोलीस आकट" असे नांव लहान सरनामा. दिले आहे.

(१६)

नमुना (कलम ९ वें पहा.)

शिका.

अ. व. यास मुंबई इलाक्यातील क. ड. जिल्ह्याचे किंवा जिल्ह्याचे पोलिसांतील अ-
सामी नेमला आहे आणि सन १८९७ चे मुंबईचे डिस्ट्रिक्ट पोलीस आकटा अन्वये पो-
लीस अंमलदारास जे अधिकार व हक्क आहेत ते त्यास दिले आहेत.

मुंबईचे गवर्नर जनरल इन्कौन्सिल यांचा खाली लिहिलेला आक्ट सन १८६७ चे नवेंबर महिन्याचे १५ वे तारखेस गवर्नर साहेबांनी मंजूर केला, व सन १८६७ चे डिसेंबर महिन्याचे १२ वे तारखेस गवर्नर जनरल यांनी मंजूर केला तो सर्वांस जाहीर करण्यासाठी छापून प्रसिद्ध केला असे.

मुंबई.

सन १८६७ चा आक्ट ८ वा.

मुंबई इलाक्यांतील गांवचे पोलिसाबाबद नियम ठरविण्या.
विषयी आक्ट.

मुंबई इलाक्यांतील गांवचे पोलिसाविषयी नियम ठरविणे योग्य आहे यास्तव खाली उद्देश.

लिहिल्या प्रमाणे ठरविले आहे.

१. “पोलीस कमिशनर” व “पोलीसचा डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंट” व “पोलीस-“पोलीस कमिशनर” “डि-चा असिस्टंट सुपरिंटेंडेंट” व “पोलीस अंमलदार” व स्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंट” असिस्टंट सु-परिंटेंडेंट” “पोलीस अंमलदार” “जिल्ह्याचे पोलीस” हे शब्द या आक्टांत जेथे लिहिले “जिल्ह्याचे पोलीस.” आहेत तेथे त्या शब्दांवरून “सन १८६७ चे मुंबईचे डिस्ट्रिक्ट पोलीस आक्टा” अन्वये नेमलेले ते अंमलदार असा बोध होतो म्हणून समजावे.

२. रकम १.—मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील सन खाली लिहिलेले भाग या कलमावरून रद्द केले असत १८२७ चे १२ वे कायद्याचे भाग म्हणजे,

६ वे कलम.

२२ वे कलम जितकें रद्द झालें नाहीं तितकें.

४८ वे कलमाचे प्रारंभापासून ५३ वे कलमाचे शेवटा पर्यंत कलमे.

रकम २—“मुंबई इलाक्याचे गांवांतील पाटिलांस व इतर मुख्यांस कांहीं अधिकार सन १८५२ चा २७ वा आक्ट देण्याचा कायदा” म्हणून सन १८५२ चा २७ वा रद्द केला.

आक्ट आहे तोही रद्द केला असे.

३. प्रत्येक जिल्ह्यांतील गांवचे पोलिसाची व्यवस्था करण्याचे काम पोलीस कमि-गांवचे पोलिसाची व्यवस्था व शहराचे निर्बंधा अन्वये व हुकुमा अन्वये जिल्ह्याचे माजि-निर्बंध कोणाकडे. त्वेताने करावे. असिस्टंट किंवा डेप्युटी कलेक्टराप्रमाणे

ज्या फुलपावर माजिस्त्रेताचे स्वाधीन मुलकी काम असेल त्या माजिस्त्रेतास गांवचे पोलीस-
साची व्यवस्था करण्याचे कामाचा कोणताही भाग पोलीस कमिशनराचे मंजुरीने देण्या-
चा अधिकार जिल्ह्याचे माजिस्त्रेतास आहे.

४. गांवचे कोणतेही पोलीस अंमलदारावर पोलीसचे कारणासाठी जो अधिकार
गांवचे पोलीस अंमलदारावर चालविण्यास जिल्ह्याचा माजिस्त्रेतास मुख्यत्वर आहे तो अधि-
पोलीसचे कारणासाठी जिल्ह्याचे माजिस्त्रेतास अधिकार आहे तो कार पोलीस कमिशनराचे मंजुरीने पोलीसचे डिस्ट्रिक्ट
जिल्ह्याचे माजिस्त्रेतास डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेण्डंटस देण्यास जिल्ह्याचा माजिस्त्रेतास मुख्यत्वर
पोलीस सुपरिटेण्डंटस देण्याबाबत आहे.

५. रकम १.—जिल्ह्याचा माजिस्त्रेतास पोलीस कमिशनराचे मंजुरीने ज्या मनुष्याची
गांवचा जो पोलीस पाटील नेम पोलीस पाटलाचे (कामावर) लेखी नेमणूक करील त्या-
ण्यात येईल त्याचे स्वाधीन गांवचे चे स्वाधीन प्रत्येक गांवचे पोलीस राहील आणि जो मनु-
ष्य मुलकी पाटलाची कामे चालवीत असेल त्याचे मनुष्यास जिल्ह्याचे माजिस्त्रेताने पो-
लीस पाटील नेमावा. परंतु गांव मोठा असल्यामुळे किंवा इतर चांगले सबबेमुळे निर-
निराळ्या नेमणुका करणे योग्य आहे असे पोलीस कमिशनराचे नजरेस येईल तर
मुलकी पाटलास पोलीस पाटील नेमू नये.

रकम. २. नेमणूक करतेवेळीं सदरहू माजिस्त्रेताने “ मुंबई प्रेसिडेन्सीचे ताब्यांतले
नेमणूक करते वेळीं माजिस्त्रेता देशातील बतनाचे अंमलदारांनी आपला अंमल कोणते
ने सन १८४३ चे ११ वे आक्ट- रीतीने चालवावा ती रीत ठराविण्याविषयी आक्ट ” म्हणून
कडे योग्य लक्ष द्यावे. सन १८४३ चा ११ वा आक्ट आहे. त्यातील ठरावांकडे व वंशपरंपरेचे अंमलदारा-
चे चाकरीबाबत नियम ठराविण्याविषयी इतर आक्ट अमलात असतील त्यातील ठराव
लागू असतील त्याप्रमाणे त्यांकडे योग्य लक्ष देऊन नेमणूक करावी. परंतु मुलकी
पाटलासच पोलीस पाटील नेमले नसेल आणि ती कामे पाळी पाळीने किंवा इतर रीती-
ने करण्याविषयी एकाहून अधिक मनुष्ये दावा करतील तेव्हा त्यांतून जो अधिक लायक
असेल त्याची नेमणूक करण्याचा अधिकार जिल्ह्याचे माजिस्त्रेतास आहे.

रकम ३. कोणतेही शहरांत किंवा जागेत गांवचे पोलीसाचे काम एका पोलीस पाटलास
शहराचे किंवा जागेचे निरीन- बरोबर रीतीने चालविता येत नसेल तेव्हा पोलीस कमि-
शनाचे अनुमत घेऊन त्या शहराचे किंवा जागेचे निर-
निराळे तुकड्यासाठी जरूर असतील तितके पोलीस पाटील नेमण्याचा अधिकार
जिल्ह्याचे माजिस्त्रेतास आहे.

६. पोलीस पाटलाने जिल्ह्याचे माजिस्त्रेताचे हुकुमास अनुसरून ज्या माजिस्त्रेताचे
पोलीस पाटलाची कामे. हुकुमात त्याचा गांव असेल त्या माजिस्ट्रेटाचे हुकुमाप्र-

माणें त्याणें काम करोंव. आणि तो मानिस्ट्रेट जीं पत्रकें किंवा बातमी मागेल ती त्यास त्याणें द्यावी. आणि गुन्हाविषयी व गांवचे पोलिसासंबंधी सर्व कामाविषयी व त्याचे गांवातील लोकांचे आरोग्य व सामान्य स्थिति कशी आहे याविषयी नेहमी बातमी द्यावी. आपलें काम करण्यासाठी कोणी पोलीस अंमलदारांनी मदत मागितली असतां पोलीस पाटलानें आपले हातून होईल तितकी त्यास मदत करावी. मानिस्ट्रेट किंवा पोलीस अंमलदार पोलीस पाटलास हुकूम करील व त्याचे नांवानें वारंटें देईल ते हुकूम व तीं वारंटें त्याणें तात्काळ मान्य करून बजावावी. आणि लोकांचे स्वस्थपणासंबंधी बातमी काढून डिस्क्रिट पोलिसास जाहीर करावी, व आपले गांवचे हद्दीत गुन्हे व साधारण सर्व लोकांस पीडा न होण्याचा बंदोबस्त ठेवावा व गुन्हेगाराचा पत्ता लावून त्यास इनसाफास आणावे.

७. गांवचे चाकरांचे सामान्यतः कोणतेही काम असलें तथापि त्या सर्वांस आपले गांवचे चाकरांवरील त्यांचा कामांत मदत करण्यास सांगण्याचा अधिकार पोलीस अधिकार. पाटलास आहे. आणि पोलीस पाटलासाठीं सर्व लेखी पत्रकें व प्रोसिडिंगे तयार करण्याचें काम गांवचे वंशपरंपरेचें किंवा नेमणुकी कुळकरण्याचें आहे असें समजावे.

८. चोरी न होई व स्वस्थतेचा भंग न होई व सर्व लोकांस व गांवचे लोकांस चोरी वगैरे न होण्याविषयी इजा होण्यासारखी कृत्ये न होत असा होईल तितका बंदोबस्त ठेवावा. बंदोबस्त राखण्यासाठीं गांवचे चाकर लोकांची व्यवस्था पोलीस पाटलानें करावी. आणि सदरहू चाकर लोकांपैकी कोणी मनुष्यानें गैरचाल किंवा हयगय केली तर ती सर्व, पोलीस पाटील ज्या माजिस्त्रेताचे प्रत्यक्ष ताब्यांत असेल त्या माजिस्त्रेतास त्यानें जाहीर करावी.

९. पोलीस पाटलानें किंवा गांवचे चाकरपैकी ज्या मनुष्यास पोलीसचें काम पडलें कामाची हयगय वगैरे केली असतां करावें लागतें त्या मनुष्यानें पोलीसचें काम कर-
तर शिक्षा होईल ती.

प्यांत गफलत किंवा हयगय केली तर फुलपावर माजिस्त्रेताचे हुकुमावरून खाली लिहिल्याप्रमाणें दंडास तो पात्र होईल म्हणजे तीन महिन्यांचे वेतनाचे सरासरी पर्यंत दंडास तो पात्र होईल. अधिक शिक्षा करण्या योग्य अशी आपणास जें कर्तव्य त्या विरुद्ध तो वर्तणूक करील किंवा कानूतोडील किंवा इतर गैरचाल चालेल किंवा गुन्हा करील तर त्यास बर्तक करण्याचा अधिकार सदरहू माजिस्त्रेतास आहे किंवा तो सरकारी नौकर म्हणून त्यावर हिंदुस्थानच्या अपराध्यांस शिक्षा करण्याविषयी कायदा आहे त्या कायद्याअन्वये काम चालवून त्यांस शिक्षा करण्याचा अधिकार आहे. आणि गुन्हाची शाबिती होईल तेव्हां तो बर्तक होण्यासही पात्र होईल. परंतु

असे ठरविले आहे की, पाटलाचे दरज्याचे कोणतेही मनुष्यास पोलीस कमिशनराचे मंजूरीवाचून या कलमाअन्वये बर्तर्क करू नये.

१०. गांवचे हद्दीत गुन्हा होऊन गुन्हेगार पळाला असेल किंवा तो माहीत नसेल तर गावात गुन्हा करण्यास पळाला पोलीस पाटलाने आपला गांव ज्या डिस्ट्रिक्ट पोलीस ठा- असेल किंवा तो माहीत नसेल तेव्हा ण्याचे हद्दीत असेल ते ठाणे स्वाधीन असणारे पोलीस अं- डिस्ट्रिक्ट ठाण्याचे अंमलदारास वा- मलदारास तात्काळ बातमी पाठवावी. आणि आपण स्वतः तमी पाठवावी. चौकशी करण्यास लागवे व त्याबाबत मिळेल तो पुरावा घेऊन सदरहू अंमलदाराकडे त्याणे पाठवावा.

११. रकम १. गांवचे हद्दीत कोणी मनुष्य अपमृत्यूने किंवा अकस्मात मरण पावला गावात अपमृत्यूने किंवा अक- किंवा प्रते सांपडले तर पोलीस पाटलाने त्या गांवचे स्मात कोणी मरण पावला किंवा किंवा आसपासचे दोन किंवा अधिक हुशार मनुष्यास प्रेत सांपडले तर पंचाईत करावी. पंचाईत करण्यासाठी तात्काळ जमवावे. मग त्या मनुष्यांनी मरणाचे कारणांची व त्यासंबंधी सर्व हकीकतीची चौकशी करून लेखी रिपोर्ट करावा. तो रिपोर्ट पोलीस पाटलाने तो गांव ज्या डिस्ट्रिक्ट पोलीस ठाण्याचे हद्दीत असेल ते ठाणे स्वाधीन अस- णारे पोलीस अंमलदाराकडे लागलाच पोहचता करावा.

रकम २.—सदरहू प्रकारचे पंचाईतीत बसण्यासाठी पोलीस पाटलाने कोणा मनु- पंचाईतीत बसण्यास नाहीत झ- प्यास सांगितले असता तो वाजवी कारणावाचून तसे टले किंवा हयगय केली तर शिक्षा करण्यास नाही म्हणेल किंवा हयगय करील तर त्या गोष्टीची माजिस्त्रेटासमक्ष शाबिती शाली असता तो मनुष्य पन्नास रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल किंवा दंड न देईल तर एक माहिना पर्यंत कैदेचे शिक्षेस पात्र होईल.

रकम ३.— कायदा विरुद्ध रीतीने मृत्यु घडला आहे असे पंचाईतीचे परिणामा- प्रेत तपासण्यासाठी जवळचे सि- रून वाटण्याची सक्ती असेल तर आपला गांव ज्या विलसर्जना येथेकडे केव्हा पाठ- डिस्ट्रिक्ट पोलीस ठाण्याचे हद्दीत असेल ते ठाणे वावे. स्वाधीन असणारे अंमलदारास पोलीस पाटलाने तात्काळ सूचना द्यावी. आणि वाटेने तसे करता येत नसेल तेव्हा प्रेत कुजल्यावाचून पाठविता येत असेल तर ते जवळचे पोलीस ठाणे स्वाधीन असणारा सिविल सर्जनाकडे किंवा असे प्रसंगी प्रेत तपासण्यासाठी अंमलदार प्रेत जाळण्याचा हुकूम देई तोपर्यंत ते जाळण्याचे तहकूब सरकाराने ज्या इतर वैद्यकीय अंमलदारास नेमले असेल त्या ठेवण्याचा अधिकार आहे. कडे लागलेच पाठवून द्यावे. मग त्या सिविल सर्जनाने किंवा इतर वैद्यकीय अंमलदाराने मरणाचे कारण शोधून काढण्याचा यत्न करावा. प्रेत पाठविले तर ते कुजून त्याचा तपास करणे निरुपयोगी होईल किंवा भयकारक होईल असे सबबेने प्रेत पोलीस पाटलास पाठविता येत

नसेल तेव्हा ज्या डिस्ट्रिक्ट पोलीस ठाण्याचे हद्दीत आपला गांव असेल ते ठाणे स्वाधीन असणारा पोलीस अंमलदार किंवा त्याणे आपले ताब्यांतील अंमलदारांपैकी कोणी अंमलदार पाठविला असेल तो किंवा माजिस्ट्रेट ते प्रेत जाळण्याची किंवा गाढण्याची परवानगी देई तोंपर्यंत पोलीस पाटलाने ते प्रेत जाळू देऊ नये किंवा गाडू देऊ नये.

१२. रकम. १.—आपले गांवांतील अमुक मनुष्याने मोठा गुन्हा केला आहे असे कोणी मनुष्याने इतर ठिकाणी आपणास वाटण्याची सवव असेल त्यास पोलीस पाटलाने मोठा गुन्हा केला आहे असे आपणास वाटेल त्यास धरण्याचा अधिकार धरून त्यास व पुराव्याचे उपयोगी पडण्यासारख्या जिनसाधिकार पोलीस पाटलास आहे. ज्या पोलीस ठाण्याचे हद्दीत आपला गांव असेल ते ठाणे स्वाधीन असणारे पोलीस अंमलदाराकडे पाठवाव्या.

रकम २.—सदरूपप्रमाणे धरलेला प्रत्येक मनुष्य चौवीस कलाकाचे आत ज्या डिस्ट्रिक्ट पोलीस ठाण्याचे हद्दीत गांव असेल त्या ठाण्यास पाठवावा.

१३. रकम १.—ज्या खटल्यांत शिक्षा करण्याचा आपणास अधिकार नसेल तसे काही प्रसंगी साक्षीदारांस बोलावून त्यांस पुराव्यास करण्याचा, जबाबी लिहून घेण्याचा, लपविलेले जिनसांबद्दल झाडा पुराव्यास करण्याचा व सत्यस्मरणपूर्वक प्रतिज्ञेवर त्यांची जबाबी लिहून घेण्याचा अधिकार आणि लपविलेले जिनसांसाठी झाडा घेण्याचा अधिकार पोलीस पाटलास आहे. परंतु राहण्याचे घराचा सूर्यास्तापासून सूर्योदयापर्यंत झाडा घेणे तो फारच जरूरी असेल तेव्हा मात्र घ्यावा. परंतु राहण्याचे घराचा झाडा घेणे तो फारच जरूर असल्यावांचून पोलीस पाटलाने सूर्यास्तापासून सूर्योदयापर्यंत घेऊ नये.

रकम २.—झाडा घेण्यासाठी किंवा गुन्हेगार म्हणून वाटत असतील त्या मनुष्यांचा दुसरे गांवचे हद्दीत जाण्याचा पाठलाग करण्यासाठी दुसरे गांवाचे हद्दीत जाऊन काम अधिकार. करण्याचाही अधिकार पोलीस पाटलास आहे. परंतु त्याबाबद त्याणे त्या गांवाचे पोलीस पाटलास तात्काळ बातमी दिली पाहिजे आणि त्या गांवाचे पाटलाने करबेल तितकी मदत त्यास केली पाहिजे, आणि झाडा घेण्याचे किंवा पाठलाग करण्याचे काम चालविण्याची जबाबदारी त्यावर आहे.

१४. आपले गांवाचे हद्दीत हलकी मारामारी किंवा शिवीगाळी केल्याचा आरोप हलकी मारामारी किंवा शिवीगाळी मनुष्यावर आला असेल त्याचा इनसाफ करण्याचा व गुन्हा शबीत झाला असता त्यास पराकाष्ठा २४ कला-शिक्षा करण्याचा अधिकार पोलीस पाटलास आहे. परंतु त्याबाबत गांवाचे चाकडीत कैद ठेवण्याचा अधिकार पोलीस पाटलास आहे.

पोलीस पाटलास आहे. परंतु गुन्हा केल्यापासून आठ दिवसांचे आत फिर्याद झालेली असावी.

१५. ज्या गांवचे तुम्ही पोलीस पाटील आहात त्या गांवचे हद्दीत खाली लिहिल्यापैकी कित्येक गुन्द्यांचा इनसाफ कोणतेही गुन्द्याचा म्हणजे चोरलेली मालाची आका-
करण्याविषयी पोलीस पाटलास स-
नद देण्याचा अधिकार जिल्ह्याचे रलेली किंमत दोन रुपयांवर नाही अशी हलके चोरीचा
मानिस्त्रेटास देण्यास पोलीस क किंवा अपक्रियेपासून झालेले नुकसानीचा आकार दोन
मिशनर मुखत्यार आहे.

आणि पोलीस पाटलाचे हुकु- रुपयांवर नाही अशी चोरी किंवा अपक्रिया केल्याचा
मास हरकत केल्याचा आरोप अथवा तुम्ही जातीने दिलेले कायदेशीर हुकुमास हरकत
आलेली मनुष्ये.

केल्याचा किंवा तो मानण्यास नाही म्हणण्याचा आरोप कोणा मनुष्यावर येईल त्याचा
इनसाफ तुम्ही करावा अशी सनद पोलीस पाटलाचे काम करणारे कोणा मनुष्यास
देण्याचा अधिकार जिल्ह्याचे मानिस्त्रेटास लेखी हुकुमावरून देण्यास पोलीस कमिशनर
मुखत्यार आहे.

रकम २.-आणि सदरहू पैकी कोणतेही कृत्य केल्याची शाबिती आपणा समक्ष ज्या
शिक्षा.

मनुष्यावर होईल त्यास पांच रुपये पर्यंत दंड करण्याचा
किंवा पराकाष्ठा अठेचाळीस कलाक पर्यंत गांवचे चावडीत कैद ठेवण्याचा अधिकार
सदरहू प्रमाणे अखत्यार मिळालेले पोलीस पाटलास आहे. कायदेशीर हुकुमास हरकत केल्याचे
प्रसंगी किंवा त्याप्रमाणे चालण्यास नाही म्हटल्याचे प्रसंगी कैद करणे ते दंड न दिला
तर मात्र कैद करावे.

१६. पोलीस पाटलास १५ वे कलमाचे १ ले रकमे अन्वये अधिकार देण्यांत
खाली लिहिलेले पीडाबद्दल व येईल तेव्हा व नोंद घेत त्यास तो अधिकार असेल तोंपर्यंत
बेदंगी कृत्या बद्दल शिक्षा.

त्यास खाली लिहिलेलाही अधिकार आहे असे समजावे म्ह-
णजे खाली लिहिलेली कोणतीही पीडा किंवा बेदंगी कृत्य कोणी मनुष्य करील त्यास
एक रुपया पर्यंत दंड करण्याचा किंवा दंड न देईल तर गांवचे चावडीत पराकाष्ठा
बारा कलाक पर्यंत कैद ठेवण्याचा अधिकार आणि तशा पीडा किंवा कृत्ये चालू दे-
ण्याची किंवा पुनः करू देण्याची मनाई करण्याचा अधिकार आहे असे समजावे म्हणजे.

१. कोणी मनुष्य कोणतेही जनावरास अविचाराने किंवा निर्दयपणाने बडवील
कोणतेही जनावरास बडाविणे बगैरे. किंवा त्याचा गैर उपयोग करील किंवा त्यावर जुलूम
करील तो.

२. कोणतेही सार्वजनिक विहीर किंवा तळ किंवा हाद ज्या कामासाठी नेमला
कोणतेही विहीर बगैरेत आ- असेल त्या कामास कमी उपयोगी होई असे रीतीने त्यांत
घोळ करणे किंवा धुणे किंवा तो कोणी मनुष्य अघोळ करील किंवा धुवील किंवा इतर
खराब करणे, रीतीने तो खराब करील किंवा खराब करील तो.

३. कोणी मनुष्य मनाई केलेले जागीं केर किवा गदळ किवा कचरा टेवील मनाई केलेले जागीं केर वगैरे तो, ठेवणें.

४. कोणी मनुष्य कोणतेही सार्वजनिक रस्त्यांत किवा मार्गांत किवा रहदारीचे मलमूत्र करून घाण करणें अथवा दारू वगैरे पिऊन तुफान करणें किवा आपला संभाळ करवत नाहीं असें होणें. ठिकाणांत मलमूत्र करून घाण करील किंवा दारू वगैरे पिऊन तुफान किंवा दांडगाई करील किंवा आपणास आपला संभाळ करवत नाहीं असा होईल तो.

५. जवळ राहणारांस किवा येणारे जाणारे लोकांस त्रास होई असे रीतीनें टाक्यां टाकीं वगैरेंत घाणेरडा पदार्थ किंवा उकिरड्यांत किंवा तसे इतर कशांत कोणी मनुष्य जमाविणें. घाणेरडा पदार्थ पुरते कारणावांचून जमूं देईल अथवा

पर, तबेला, शेतखाना वगैरे कोणतेही घरांतून किंवा कारखान्यांतून किंवा तबेल्यांतून यानून लोकांचे रहदारीचे ठिकाणांत घाणेरडा पदार्थ बाही असें किंवा शेतखान्यांतून किंवा तसे कशांतून लोकांचे रहदारीचे ठिकाणांत कोणताही घाणेरडा पदार्थ पुरते कारणावांचून

पाणी पिण्यासाठीं नेमलेलीं तळीं वगैरेंत ज्या नाल्यानीं पाणी येत असेल त्या नाल्यांत मेलेलीं जनावरें किंवा हेंदर टाकणें. चून बुड्या वाहूं देईल अथवा तळें किंवा हाद पाणी पिण्यासाठीं नेमला असेल त्यांत पावसाळ्यामध्ये ज्या नाल्याने पाणी येत असेल त्या नाल्यांत मेलेलीं जनावरें किंवा कचरा किंवा हेंदर टाकील किंवा ज्या इतर जागेंत सदहू प्रकारचें गदळ टाकलें असतां लोकांस उपद्रव होईल त्या जागेंत टाकील तो.

१७. १४ वे व १५ वे व १६ वे व १७ वे कलमा अन्वये काम चालविणें तें मुखजबानी १४ वे व १५ वे व १६ वे क- चालवावें व पक्षकाराचे समक्ष चालवावें आणि गुन्हा लमा अन्वये काम कसें चालवावें. शाबीत शाला असें दप्तरींत लिहिण्यापूर्वी कोणतेही वेळी आपली फिर्याद काढून घेण्याचा अधिकार फिर्याद करणारास आहे. पक्षकारांचीं नांवें व आपला अभिप्राय व शिक्षेचा ठराव किंवा हुकूम किंवा फिर्याद काढून घेतल्याचो गोष्ट व काम चालविण्याचो तारीख पोलीस पाटलानें दप्तरींत लिहावी. आणि जिल्ह्याचा माजिस्त्रेट फर्मावील त्या नमुन्याप्रमाणें व त्या मार्गानें व त्या वेळीं तें दप्तर ज्या माजिस्त्रेटाचे प्रत्यक्ष ताब्यांत (पोलीस पाटील) असेल त्या माजिस्त्रेटाकडे त्याणें पाठवावें.

१८. या आकटाचे १५ वे कलमान्वये दिलेली सनद पोलीस कमिशनराचे मंजुरी या आकटाचे १५ वे कलमा- रीनें लेखी हुकूम करून सगळी किंवा कांहीं अंशीं रद्द नव्यें दिलेली सनद माजिस्त्रेटानें करण्याचा अधिकार जिल्ह्याचे माजिस्त्रेटास आहे. रद्द करावी.

१९. आपले गांवांत सांपडलेला सर्व बेवारशी माल अथवा सन १८६७ चे मुंबईचे बेवारशी माल. डिस्त्रिक्ट पोलीस आकटांतील ठरावाअन्वये जो माल आप-

लेकडे दिला असेल तो सर्व माल पोलीस पाटलाने आपले स्वाधीन घ्यावा आणि तो पोलीस पाटील ज्या मानिखेताचे ताब्यांत असेल त्यास त्याने रिपोर्ट करावा, आणि मग सदर मानिखेत हुकूम करील त्याप्रमाणे त्याने करावे. परंतु "गुरांचे अतिक्रमणविषयी आक्ट" म्हणून सन १८५७ चा ३ रा आक्ट आहे त्यांत सांगितलेले प्रकारचा तो माल असेल तर त्या आक्तांत सांगितल्याप्रमाणे पोलीस पाटलाने करावे.

२०. या आक्तांत ज्या गुन्हाबद्दल शिक्षा ठरविली आहे त्या गुन्हाबद्दल इतर कोणत्या गुन्हाबद्दल या आक्तांत कोणतेही कायद्या अन्वये किंवा आक्ताअन्वये कोणा मनुष्यावर शिक्षा ठरविली आहे त्या गुन्हाबद्दल त्या मनुष्यावर इतर कायद्या अन्वये वगैरे किर्याद करण्याची मनाई आहे असा अर्थ या आक्तांतील अन्वये वगैरे किर्याद करण्याचा कोणतेही ठरावाचा कस नये. अथवा तसे गुन्हाबद्दल अधिकार आहे.

या आक्तांत शिक्षा ठरविली आहे तिजून इतर किंवा अधिक शिक्षा इतर कोणतेही कायद्यावरून किंवा आक्तावरून होण्यास तो मनुष्य पात्र होत नाही असाही अर्थ करू नये. परंतु असे ठरविले आहे की एकेच गुन्हाबद्दल कोणा मनुष्यास दोन वेळां शिक्षा करू नये.

२१. पोलीस पाटील जरूरीचे कारणाने गांवातून गैरहजीर असल्यामुळे किंवा पोलीस पाटील गैरहजीर असेल किंवा आक्तांत आजारी पडल्यामुळे किंवा इतर कारणांमुळे त्याच्या-सेल किंवा आक्तांत आजारी पडल्यामुळे किंवा इतर कारणांमुळे त्याच्या-ने आपले काम न पाहवेल तेव्हा त्याने आपले हुद्याचे काम विषयी ठराव. आपला भाऊबंद लायक असेल त्यास सोंपावे किंवा लायक भाऊबंद नसेल तर इतर लायक मनुष्यास सोंपावे आणि तो पोलीस पाटील ज्या मानिखेताचे प्रत्यक्ष ताब्यांत असेल त्यास त्याने तात्काळ रिपोर्ट करावा आणि ज्या मनुष्यावर सदर प्रमाणे काम सोंपले असेल त्याने पोलीस पाटलाबद्दल काम करू नये असा हुकूम येई तोपर्यंत त्याने गुन्हेगाराचा इनसाफ करून शिक्षा करण्याचे कामाखेरीज पोलीस पाटलाची सर्व कामे करावी.

२२. या आक्तांतील "डिस्ट्रिक्ट पोलीस ठाणे" या शब्दांत ठाणे स्वाधीन अस- डिस्ट्रिक्ट पोलीस ठाणे. णार पोलीस अंमलदाराचे प्रदेशाचे हद्दीतील गांवाचा किंवा जागांचा समावेश होतो असे समजावे.

२३. हा आक्ट किंवा या आक्ताचा कोणताही भाग जाहीरनामा प्रसिद्ध करून सिध जाहीरनामा प्रसिद्ध करून हा प्रांतास लागू करण्याचा अधिकार सरकारास आहे. आणि हा आक्ट किंवा याचा कोणताही भाग सदर प्रांतास लागू केला असेल तो वेळो वेळी लागू नाही असे त्याच रीतीने ठरविण्याचाही अधिकार सरकारास आहे.

२४. या आक्तास "सन १८६७ चा मुंबईचा गांवचा पोलीस आक्ट" असे नांव लक्षन सरनामा, दिले आहे.

